

**Raport z realizacji
programu ochrony środowiska
dla powiatu starogardzkiego
za lata 2013 – 2014**

Wrzesień, 2015 r.

Raport z realizacji programu ochrony środowiska dla powiatu starogardzkiego za lata 2013 – 2014

opracowany przez:

Eko-Efekt Sp. z o.o.
02-679 Warszawa
ul. Modzelewskiego 58A lok. 89

tel. 22 853 11 93

fax. 22 852 03 54

e-mail: biuro@ekoefekt.pl

Prezes Zarządu: mgr Andrzej Tuka

Koordynator opracowania: mgr inż. Antoni Tworkowski

Zespół:

dr	Tomasz	Nowicki
mgr inż.	Rafał	Odrobiński
dr	Maria	Stachurka - Geller
mgr inż.	Zuzanna	Wlazło
inż.	Elżbieta	Wójcik

Zamawiający:

Powiat Starogardzki
ul. Kościuszki 17
83-200 Starogard Gdański

Spis treści:

1	WSTĘP.....	5
1.1	PODSTAWA PRAWNA	5
1.2	METODYKA OPRACOWANIA RAPORTU	5
2	DANE OGÓLNE	6
2.1	POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE I DEMOGRAFIA.....	6
2.2	GOSPODARKA.....	6
3	ANALIZA STANU ŚRODOWISKA POWIATU STAROGARDZKIEGO W OKRESIE OBJĘTYM RAPORTEM 2013-2014 R.	8
3.1	STAN CZYSTOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH	8
3.2	STAN CZYSTOŚCI WÓD PODZIEMNYCH	13
3.3	GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA	14
3.4	OCENA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO.....	15
3.5	POZIOM PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	16
3.6	GOSPODARKA ODPADAMI.....	17
3.7	HAŁAS.....	20
3.8	Obszary przyrodnicze chronione i lasy	20
3.9	OCHRONA ŚRODOWISKA PRZED AWARIAMI	21
4	ZADANIA I KOSZTY ICH REALIZACJI W OKRESIE OBJĘTYM RAPORTEM – W LATACH 2013-2014 R.	21
5	MIERNIKI REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, 2013-2014 R.....	36
6	PODSUMOWANIE	37

Spis tabel:

Tabela 1 Dane dotyczące podziału terytorialnego (wg GUS) dla powiatu starogardzkiego za 2013-2014 r.	6
Tabela 2 Dane demograficzne powiatu starogardzkiego w okresie 2013-2014 r. (wg GUS)	6
Tabela 3 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON (wg GUS) na terenie powiatu starogardzkiego (2013-2014 r.).....	7
Tabela 4 Ocena stanu powierzchniowych wód płynących monitorowanych w 2013 r. (monitoring operacyjny)	9
Tabela 5 Ocena stanu powierzchniowych wód płynących monitorowanych w 2014 r. (monitoring diagnostyczny)	10
Tabela 6 Ocena stanu powierzchniowych wód płynących monitorowanych w 2014 r. (monitoring operacyjny)	11
Tabela 7 Stan ekologiczny, chemiczny i ogólny jednolitych części wód jezior (monitoring diagnostyczny i operacyjny jezior), 2013 r., 2014 r.....	12
Tabela 8 Klasyfikacja wód podziemnych na terenie powiatu starogardzkiego, monitorowanych przez WIOŚ Gdańsk w 2013 r. (monitoring operacyjny).....	13
Tabela 9 Klasyfikacja wód podziemnych na terenie powiatu starogardzkiego, monitorowanych przez WIOŚ Gdańsk w 2014 r. (monitoring operacyjny)	13
Tabela 10 Gospodarka wodno – ściekowa, zwodociągowanie i skanalizowanie na terenie powiatu starogardzkiego (wg GUS) 2013 – 2014 r.	14
Tabela 11 Gospodarka ściekowa, oczyszczanie ścieków komunalnych (wg GUS) 2013 - 2014 r.	14
Tabela 12 Zużycie wody na potrzeby gospodarki i ludności na terenie powiatu starogardzkiego 2013-2014	15
Tabela 13 Klasyfikacja strefy pomorskiej (kod PL.2202), w której jest powiat starogardzki (wg WIOŚ) ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia, za 2013 - 2014 r.	15
Tabela 14 Wielkość emisji zanieczyszczeń powietrza przemysłowych w latach 2013 - 2014 (wg GUS) na terenie powiatu starogardzkiego.....	16
Tabela 15 Wyniki pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych (PEM) na obszarze powiatu starogardzkiego w latach 2013 – 2014 r.	17
Tabela 16 Regionalna instalacja przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) na obszarze powiatu starogardzkiego	17
Tabela 17 Zestawienie poszczególnych typów instalacji do odzysku lub innego niż składowanie unieszkodliwiania odpadów komunalnych nie będących regionalnymi instalacjami przetwarzania odpadów komunalnych.....	19
Tabela 18 Powierzchnia obszarów przyrodniczych prawnie chronionych w latach 2013-2014 r. (wg GUS) na terenie powiatu starogardzkiego	20
Tabela 19 Powierzchnia gruntów leśnych i lesistość powiatu starogardzkiego (wg GUS) 2013-2014 r.	20
Tabela 20 Zestawienie priorytetów, celów, działań i zadań wg POŚ dla Powiatu Starogardzkiego wraz z realizacją w okresie raportowania 2013 – 2014 r.....	23
Tabela 21 Wskaźniki realizacji POŚ za okres raportowania obejmujący lata 2013 - 2014 r.	36

Wykaz pojęć i skrótów:

As – Arsen
B(a)P – benzo(a)piren
BZT₅ – biologiczne zapotrzebowanie tlenu
Cd – Kadm
CO – tlenek węgla
C₆H₆ – benzen
ChZT – Chemiczne Zapotrzebowanie Tlenu
GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS – Główny Urząd Statystyczny
IUNG – Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa
JCW – jednolite części wód
JCWP – jednolite części wód powierzchniowych
JCWPd – jednolite części wód podziemnych
JST – Jednostka Samorządu Terytorialnego
KPGO – Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
KPOŚK – Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
Mg – megagram
mpzp – miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego
Ni – Nikiel
NO_x – tlenki azotu
NO₂ – dwutlenek azotu
ODR – Ośrodki Doradztwa Rolniczego
OSCh-R – Okręgowe Stacje Chemiczno-Rolnicze
OZE – odnawialne źródła energii
O₃ – ozon
Pb – ołów
PEM – pola elektromagnetyczne
PEP – Polityka Ekologiczna Państwa
PIG – Państwowy Instytut Geologiczny
PIS – Państwowa Inspekcja Sanitarna
PM – pył drobny, (z ang. *Particulate Matter*)
PMŚ – Państwowy Monitoring Środowiska
POP – Program ochrony powietrza
POŚ – Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Starogardzkiego na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020
PPD – poniżej potencjału dobrego
PSD – poniżej stanu dobrego
RDLP – Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RDW – Ramowa Dyrektywa Wodna
RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SO₂ – dwutlenek siarki
SP – Starostwo Powiatowe
WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WPGO – Wojewódzki plan gospodarki odpadami
WPOŚ – Wojewódzki program ochrony środowiska
WSSE – Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna
ZDR – Zakłady o Dużym Ryzyku
ZMUiW – Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
ZUOK – Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych "Stary Las" Sp. z o.o.
µg – mikrogram

1 Wstęp

1.1 Podstawa prawna

Raport niniejszy wykonano w oparciu o art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.). Z wykonania powiatowego programu ochrony środowiska organ wykonawczy powiatu sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się radzie powiatu. Niniejszy raport za okres 2013 - 2014 r. zostanie przedstawiony Radzie Powiatu Starogardzkiego.

Powiat Starogardzki przyjął dokument „Aktualizacja Programu ochrony środowiska na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020 dla Powiatu Starogardzkiego” (dalej określany skrótem POŚ) Uchwałą Nr XXIII/179/2012 Rady Powiatu Starogardzkiego z dnia 21 grudnia 2012 r. w sprawie przyjęcia "Aktualizacji programu ochrony środowiska na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020 dla Powiatu Starogardzkiego".

Zgodnie z ww. ustawą Prawo ochrony środowiska - na rok bieżący przypada termin sporządzenia raportu z wykonania ww. Programu. Okres sprawozdawczy w niniejszym raporcie obejmuje lata 2013-2014.

1.2 Metodyka opracowania raportu

Niniejszy raport sporządzono, dokonując porównania stanu obecnego środowiska powiatu starogardzkiego oraz stanu realizacji zadań wyznaczonych w ww. Programie, ze stanem kiedy sporządzano Program, w zakresie zagadnień, jakie zostały uwzględnione w POŚ. Sporządzono zestawienia i analizę realizacji zadań i celów określonych w Programie. Dokonano analizy mierników realizacji Programu.

Przyjęta metodyka jest zgodna z założeniami samego POŚ. Program przewidywał bowiem monitoring wdrażania i realizacji Programu (określenie stopnia realizacji przyjętych celów, ocenę realizacji Programu, zadań inwestycyjnych w ochronie środowiska) oraz monitoring skutków realizacji Programu (poprawa standardów jakości środowiska, infrastruktury ochrony środowiska, poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców, edukacja ekologiczna społeczeństwa). Przy dokonywaniu tego typu ocen należy jednak pamiętać, że nie od razu będzie widać skutki podjętych działań, albo też zaobserwowane skutki mogą być pochodną innych przyczyn niż realizacja Programu.

Przy sporządzaniu niniejszego raportu posłużono się danymi, m.in. z Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ), Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Gdańsku (WIOS), Państwowego Instytutu Geologicznego (PIG), Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gdańsku (RDOŚ). Analizą objęto, m.in. sprawozdania z wykonania budżetu powiatu starogardzkiego za lata 2013–2014 r., informacje z realizacji zadań strategicznych dotyczących ochrony środowiska. Dokonano diagnozy stanu środowiska powiatu starogardzkiego w okresie objętym raportem 2013-2014 r. na podstawie badań monitoringowych z PMŚ.

2 Dane ogólne

2.1 Położenie administracyjne i demografia

Powiat starogardzki położony jest w województwie pomorskim. Pod względem wielkości powierzchni (1345 km²) powiat należy do średnich w skali województwa, zajmując około 7% jego powierzchni. W skład powiatu starogardzkiego wchodzi trzynaście gmin. Dane dotyczące podziału terytorialnego (wg GUS) powiatu starogardzkiego w okresie objętym raportem za lata 2013-2014, nie ulegają zmianom, zestawione zostały w tabeli poniżej.

Tabela 1 Dane dotyczące podziału terytorialnego (wg GUS) dla powiatu starogardzkiego za 2013-2014 r.

PODZIAŁ TERYTORIALNY (STAN W DNIU 31 XII)	Jednostka miary	2013	2014
Gminy	jd	13	13
Miasta	jd	4	4
Sołectwa	jd	134	134
Powierzchnia	ha	134534	134534

Źródło: Dane GUS, 2015 r. (jd – jednostka adm., ha – hektary)

W okresie raportowania 2013-2014 liczba mieszkańców powiatu starogardzkiego wzrosła o blisko 0,02% i na koniec 2014 r. wynosiła wg GUS 127,3 tys. osób. Gęstość zaludnienia w powiecie jest przeciętna i wynosi (wg danych GUS z 2015 r.) 95 osób/km². Jest to wskaźnik zbliżony do średniej województwa. Zmniejsza się odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, a zwiększa się odsetek osób w wieku poprodukcyjnym. Dane demograficzne (wg GUS) za lata 2013-2014 r. za okres objęty raportem, dotyczące powiatu starogardzkiego, zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 2 Dane demograficzne powiatu starogardzkiego w okresie 2013-2014 r. (wg GUS)

Dane demograficzne	Jednostka miary	2013	2014
ludność ogółem	tys. os.	127,28	127,30
gęstość zaludnienia	os./ km ²	95	95
ludność w wieku przedprodukcyjnym	%	21,4	21,2
ludność w wieku produkcyjnym	%	63,8	63,5
ludność w wieku poprodukcyjnym	%	14,8	15,4
przyrost naturalny	‰	2,1	2,0
saldo migracji zagranicznych	os.	-115	-46

Źródło: Dane GUS, 2015 r. (os. – osób)

2.2 Gospodarka

Z danych GUS wynika, iż ilość podmiotów gospodarczych na terenie powiatu starogardzkiego w latach 2013-2014 wzrosła. Wg danych GUS na terenie powiatu największą grupę stanowią podmioty zaklasyfikowane w sekcjach: handel, budownictwo oraz przetwórstwo przemysłowe. Ważną gałęzią gospodarki jest rolnictwo, stanowiące źródło utrzymania dla znacznej części ludności powiatu. Dane dotyczące ilości podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON (wg GUS) w powiecie starogardzkim w okresie 2013-2014 r. zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 3 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON (wg GUS) na terenie powiatu starogardzkiego (2013-2014 r.)

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON. Jednostki wpisane do rejestru REGON - wg sekcji PKD 2007 (stan w dniu 31 XII)	Jednostka miary	2013	2014
ogółem	jedn. gosp.	11209	11318
sektor publiczny	jedn. gosp.	398	403
sektor prywatny	jedn. gosp.	10811	10915
Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	jedn. gosp.	367	285
Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie	jedn. gosp.	6	5
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	jedn. gosp.	1134	1179
Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatryw. w en. elektryczną, gaz, parę, gorącą wodę	jedn. gosp.	12	13
Sekcja E - Dostawa wody; gospod. ściekami i odpadami, dział. zw. z rekultyw.	jedn. gosp.	35	35
Sekcja F - Budownictwo	jedn. gosp.	1820	1861
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	jedn. gosp.	3288	3274
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	jedn. gosp.	708	726
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	jedn. gosp.	244	236
Sekcja J - Informacja i komunikacja	jedn. gosp.	133	141
Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	jedn. gosp.	358	348
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	jedn. gosp.	373	390
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	jedn. gosp.	613	637
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	jedn. gosp.	194	204
Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezp. społ.	jedn. gosp.	99	99
Sekcja P - Edukacja	jedn. gosp.	360	366
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	jedn. gosp.	512	521
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	jedn. gosp.	172	178
Sekcja S i T - Pozostała działalność usługowa oraz Gosp. domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi	jedn. gosp.	781	820

Źródło: Dane GUS, 2015 r. (jedn. gosp. – jednostki gospodarki - podmioty gospodarki).

3 Analiza stanu środowiska powiatu starogardzkiego w okresie objętym raportem 2013-2014 r.

W niniejszym rozdziale przedstawiono zmiany stanu środowiska w okresie objętym raportem 2013-2014 r. Punktem odniesienia był stan środowiska przedstawiony w "Aktualizacji programu ochrony środowiska na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020 dla Powiatu Starogardzkiego". Charakterystykę poszczególnych komponentów środowiska powiatu starogardzkiego przedstawiono w oparciu o analizę danych głównie z Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) oraz danych statystycznych dotyczących obszaru powiatu, omówieniu działań i czynników, mających wpływ na środowisko w okresie sprawozdawczym oraz przedstawieniu trendów zmian i oceny aktualnego stanu środowiska w zakresie poszczególnych komponentów środowiska.

3.1 Stan czystości wód powierzchniowych

Ocena jakości wód powierzchniowych na terenie powiatu starogardzkiego została dokonana na podstawie wyników badań Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) w okresie obejmującym lata 2013-2014. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku przeprowadził ocenę jakości wód powierzchniowych, określając dla poszczególnych punktów pomiarowych stan ekologiczny, stan chemiczny i stan wód. Ocena ta wykazała, że na terenie powiatu starogardzkiego przeważają wody o dobrym stanie ekologicznym (spełniające cel RDW dobry stan dla wód powierzchniowych). Badania prowadzono w wyznaczonych dla potrzeb planowania gospodarowania wodami, jednolitych częściach wód powierzchniowych (jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału). Każda jednolita część wód powierzchniowych przypisana została do jednego z wyznaczonych typów wód, które charakteryzują warunki środowiskowe cieków i wynikają z jego położenia geograficznego, wysokości bezwzględnej, cech geologicznych i morfologicznych terenu. Dla każdego typu wód ustalane są warunki referencyjne (stan naturalny, niezakłócony działalnością człowieka) i granice klas stanu ekologicznego. Badania wód powierzchniowych prowadzone były w ramach PMŚ w 2013–2014 r. monitoringu: diagnostycznego, operacyjnego. Zadaniem monitoringu diagnostycznego jest dostarczenie informacji o stanie wód na obszarze dorzecza oraz danych do ocen długoterminowych zmian wód, będących wynikiem procesów naturalnych oraz presji antropogenicznej. Monitoring operacyjny ma na celu ustalenie stanu tych wód, które zostały zaliczone do zagrożonych niespełnieniem do 2015 roku celów środowiskowych określonych w Ramowej Dyrektywie Wodnej (RDW) oraz śledzenie zmian stanu wód, wynikających z podjętych programów działań naprawczych. W punktach operacyjnych monitoringu operacyjnego prowadzone są badania w obligatoryjnym zakresie wskaźników, obejmującym elementy biologiczne (fitobentos), podstawowe wskaźniki fizykochemiczne charakteryzujące: stan fizyczny, warunki tlenowe, zasolenie, zakwaszenie, substancje biogenne, a także substancje szczególnie szkodliwe - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne. Oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych dokonuje się poprzez porównanie wyniku klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego z uwzględnieniem spełniania wymogów dodatkowych wynikających z przypisania JCWP do określonych obszarów chronionych (stan/potencjał ekologiczny na obszarach chronionych). Klasyfikacja stanu wód determinowana jest przez gorszy z ustalonych stanów. Stan/potencjał ekologiczny wód klasyfikowany jest na podstawie elementów biologicznych (charakteryzujących występowanie w wodach różnych zespołów organizmów), hydromorfologicznych (charakteryzujących cechy środowiska, które wpływają na warunki bytowania organizmów żywych) oraz fizykochemicznych.

Wyniki badań monitoringowych wód powierzchniowych jezior i rzek na terenie powiatu starogardzkiego (wg danych WIOŚ w Gdańsku z 2015 r.) zamieszczono w tabelach poniżej.

Tabela 4 Ocena stanu powierzchniowych wód płynących monitorowanych w 2013 r. (monitoring operacyjny)

Nazwa rzeki – nazwa stanowiska	Nazwa i kod jcw	Elementy biologiczne				Elem. hydro morf.	Elementy fizykochemiczne																	STAN/ POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY									
		IFPL	Fitoplankton	IO	Fitobentos		MIR	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfolog.	Stan fizyczny		Warunki tlenowe			Zasolenie					Zakwaszenie		Substancje biogenne					Klasa elem. fizykochem.	Klasa specyf. zanieczysz. synt. i niesynt.						
										°C	mg/l	mgO ₂ /l	mgO ₂ /l	mgO ₂ /l	mgC/l	μS/cm	mg/l	mgSO ₄ /l	mgCl/l	mgCa/l	mgMg/l	mgCaCO ₃ /l	pH			mgCaCO ₃ /l			mgN-NH ₄ /l	mgN/l	mgN-NO ₃ /l	mgN/l	mgPO ₄ /l	mgP/l
Wierzyca - Gniew	Wierzyca od Wietcisy do ujścia PLRW 20001929899	-	II	II	V	II	I	I	I	I	II	I	I	-	-	-	-	-	I	I	-	I	I	I	I	PPD	I	PPD	II	V	DOBRY			
Wierzyca - Owidz																																		

Źródło: Dane WIOŚ w Gdańsku, 2014 r.

Tabela 5 Ocena stanu powierzchniowych wód płynących monitorowanych w 2014 r. (monitoring diagnostyczny)

Nazwa rzeki – nazwa stanowiska	Nazwa i kod jcw	Elementy biologiczne				Elem. hydro morf.	Elementy fizykochemiczne																		STAN/ POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY					
		IFPL	Fitoplankton				Klasa elementów biologicznych	Stan fizyczny		Warunki tlenowe				Zasolenie						Zakwaszenie		Substancje biogenne					Klasa elem. fizykochem.	Klasa specyf. zanieczysz. synt. i niesynt.			
			IO	MIR	Klasa elementów biologicznych	Temperatura		Zawiesina ogólna	Tlen rozpuszcz.	BZT ₅	ChZT-Mn	OWO	Przewodność w 20°C	Substancje rozpuszcz.	Siarczany	Chlorki	Wapń	Magnez	Twardość ogólna	Odczyn	Zasadowość ogólna	Azot amonowy	Azot Kjeldahla	Azot azotanowy					Azot ogólny	Fosforany	Fosfor ogólny
Wda - poniżej dopływ z Jez. Czechowskiego	Wda od wypływu z jez. Wdzydze do dopł. z jez. Trzechowskiego PLRW200020294531	-	-	II	II	II	I	-	I	I	-	-	-	-	-	-	I	I	-	I	I	I	I	I	II	I	II	II	II	DOBRY	

Źródło: Dane WIOS w Gdańsku, 2015 r.

Tabela 6 Ocena stanu powierzchniowych wód płynących monitorowanych w 2014 r. (monitoring operacyjny)

Nazwa rzeki – nazwa stanowiska	Nazwa i kod jcw	Elementy biologiczne				Elem. hydro morf.	Elementy fizykochemiczne																		STAN/ POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY																								
		IFPL	Fitoplankton	IO	Fitobentos		MIR	Makrofity	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfolog.	Stan fizyczny		Warunki tlenowe				Zasolenie						Zakwaszenie				Substancje biogenne																							
											°C	Temperatura	mg/l	Zawiesina ogólna	mgO ₂ /l	Tlen rozpuszcz.	mgO ₂ /l	BZT ₅	mgO ₂ /l	ChZT-Mn	mgC/l	OWO	μS/cm	Przewodność w 20°C			mg/l	Substancje rozpuszcz.	mgSO ₄ /l	mgCl/l	mgCa/l	Wapń	Magnez	mgCaCO ₃ /l	pH	Odczyn	mgCaCO ₃ /l	Zasadowość ogólna	mgN-NH ₄ /l	Azot amonowy	mgN/l	Azot Kjeldahla	mgN-NO ₃ /l	Azot azotanowy	mgN/l	Azot ogólny	mgPO ₄ /l	Fosforany	mgP/l	Fosfor ogólny
Klasa elem. fizykochem. (gr. 3.1-3.5)																		Klasa specyf. zanieczysz. synt. i niesynt. (3.6)																																

Wierzyca - Gniew	Wierzyca od Wietcisy do ujścia PLRW20001 929899	-	I	-	I	II	I	-	I	I	-	I	I	-	-	-	-	I	I	-	I	I	I	I	PPD	II	PPD	II	III	DOBRY
------------------	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	-----	----	-----	----	-----	-------

Źródło: Dane WIOŚ w Gdańsku, 2015 r.

Tabela 7 Stan ekologiczny, chemiczny i ogólny jednolitych części wód jezior (monitoring diagnostyczny i operacyjny jezior), 2013 r., 2014 r.

Dane o jeziorze								Ocena elementów jcw		Ocena stanu ekologicznego	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu
Nr katalogowy	Nazwa jeziora	Typ abiotyczny wg WIOŚ	Rodzaj monitoringu	Powierzchnia jeziora [ha]	Objętość wód [tys. m ³]	Głębokość średnia [m]	Wsp. Schindlera [m ² /m ³]	Stan biologiczny klasa jakości	Stan fizykochemiczny			
20697	Sumińskie	3b	MDR**	95,4	3225,9	3,4	>2	II	Dobry	Dobry	Dobry*	Dobry
20695	Borzechowskie Wielkie	2a	MO***	237,7	27002,0	43	≤ 2	II	-	Dobry	-	-
20527	Ocypel Wielki	3a	MD****, MO****, MORE****, MDna****, MOna****	114,0	8135,2	40	>2	PSD	Dobry	Umiarkowany	Dobry	Zły

* - ocena dziedziczna, ** - monitoring diagnostyczny reperowy, *** - monitoring operacyjny, **** - monitoring diagnostyczny, ***** - monitoring obszarów chronionych
 Źródło: Dane WIOŚ w Gdańsku, 2015 r.

3.2 Stan czystości wód podziemnych

Badania w zakresie stanu chemicznego wód podziemnych na obszarze powiatu starogardzkiego prowadzone były w ramach monitoringu jakości wód podziemnych, który funkcjonuje jako podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska (PMS). Wykonawcą badań, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (GIOŚ), jest Państwowy Instytut Geologiczny (PIG). Badania i ocenę stanu chemicznego wód podziemnych wykonuje się dla tzw. jednolitych części wód podziemnych (JCWPd).

Ocenę stanu wód podziemnych na obszarze powiatu starogardzkiego za 2013 - 2014 r. przedstawiono w tabelach poniżej.

Tabela 8 Klasyfikacja wód podziemnych na terenie powiatu starogardzkiego, monitorowanych przez WIOŚ Gdańsk w 2013 r. (monitoring operacyjny)

Miejscowość/Nazwa ujęcia	Gmina	Stratygrafia/ Izolacja	Głębokość (m)/ Zwierciadło	Nr JCWPd	Region hydrogeolog./ subregion/ rejon	Wskaźniki w granicach stężeń klasy jakości			Azotany mg NO ₃ /l	Klasyfikacja w przekroju	Ocena stanu chemicznego
						III kl.	IV kl.	V kl.			
Skórcz-Ryzowie – ujęcie miejskie	Skórcz	Q	21	30	V Pomorski	Fe	-	-	0,22	II	Dobry
Skarszewy – ujęcie wiejskie	Skarszewy	Q	23	30	V Pomorski	Ca	-	-	0,22	II	Dobry
Starogard Gdański – ujęcie miejskie Południe	Starogard Gdański	Q	40	30	V Pomorski	Ca	-	-	0,22	II	Dobry

Zródło: Dane WIOŚ w Gdańsku, 2015 r.

Tabela 9 Klasyfikacja wód podziemnych na terenie powiatu starogardzkiego, monitorowanych przez WIOŚ Gdańsk w 2014 r. (monitoring operacyjny)

Miejscowość/Nazwa ujęcia	Gmina	Stratygrafia/ Izolacja	Głębokość (m)/ Zwierciadło	Nr JCWPd	Region hydrogeolog./ subregion/ rejon	Wskaźniki w granicach stężeń klasy jakości			Azotany mg NO ₃ /l	Klasyfikacja w przekroju	Ocena stanu chemicznego
						III kl.	IV kl.	V kl.			
Skórcz-Ryzowie – ujęcie miejskie	Skórcz	Q	21	30	V Pomorski	Cu, Fe	-	-	0,64	III	Dobry
Skarszewy – ujęcie wiejskie	Skarszewy	Q	23	30	V Pomorski	Ca	-	-	0,79	II	Dobry
Starogard Gdański – ujęcie miejskie Południe	Starogard Gdański	Q	40	30	V Pomorski	Fe	-	-	0,22	II	Dobry

Zródło: Dane WIOŚ w Gdańsku, 2015 r.

Przeprowadzone badania monitoringowe w okresie raportowania, w latach 2013 - 2014 wód podziemnych na obszarze powiatu starogardzkiego (wg danych WIOŚ Gdańsk, 2015 r.) wykazały dobry stan chemiczny wód podziemnych.

3.3 Gospodarka wodno - ściekowa

Dane dotyczące gospodarki wodno – ściekowej na terenie powiatu starogardzkiego w okresie raportowania 2013 – 2014 r. przedstawiono w tabelach poniżej.

Tabela 10 Gospodarka wodno – ściekowa, zwodociągowanie i skanalizowanie na terenie powiatu starogardzkiego (wg GUS) 2013 – 2014 r.

Zwodociągowanie i skanalizowanie	Jedn. miary	2013	2014
wodociągi długość czynnej sieci rozdzielczej	km	1090,7	1107,1
przyłącza wod. do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	18923	19534
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	3288,0	3786,5
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	483,8	501,9
przyłącza kan. do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	9264	9540
ścieki odprowadzone	dam ³	2741,0	2810,0

Źródło: Dane GUS, 2015 r.

W okresie raportowania 2013 - 2014 r. na terenie powiatu starogardzkiego zwiększyła się długość sieci wodociągowej (w okresie 2013-2014 r. wzrost o 1,5%). Nastąpił również wzrost długości sieci kanalizacyjnej (w okresie 2013-2014 r. o 3,7%). W latach 2013-2014 zwiększyła się zarówno ilość wody dostarczanej gospodarstwom domowym, jak i ilość odprowadzanych ścieków. Ścieki komunalne są oczyszczane w 100% w oczyszczalniach ścieków biologicznych i z podwyższonym usuwaniem biogenów. Dane w zakresie gospodarki ściekowej w 2013-2014 r., dotyczące oczyszczania ścieków komunalnych, przedstawiono w tabeli poniżej (wg GUS).

Tabela 11 Gospodarka ściekowa, oczyszczanie ścieków komunalnych (wg GUS) 2013 - 2014 r.

Gospodarka ściekowa	Jedn. miary	2013	2014
równoważna liczba mieszkańców ogółem	tys. os.	102,9	107,9
ścieki odprowadzone ogółem	dam ³	2741,0	2810,0
ścieki oczyszczane razem	dam ³	2741,0	2810,0
oczyszczane biologicznie i z podwyższ. usuw. biogenów w % ścieków ogółem	%	100,0	100,0
ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków (w % ogólnej liczby ludności og.)	%	67,4	69,3
w miastach	%	96,9	98,5
na wsi	%	38,9	41,8
ludność korzystająca z oczyszczalni ogółem	tys. os.	85,83	88,29
oczyszczalnie biologiczne	tys. os.	22,37	23,49
z podwyższonym usuwaniem biogenów	tys. os.	63,46	64,79
z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ludności	%	49,9	50,9
ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu BZT ₅	kg/rok	16219	20045
ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu ChZT	kg/rok	173875	211208
ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu zawiesina ogólna	kg/rok	31862	34384
ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu azot ogólny	kg/rok	27070	24479
ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu fosfor ogólny	kg/rok	1195	1698

Źródło: Dane GUS, 2015 r.

W okresie 2013 - 2014 r. zwiększył się o blisko 2% odsetek ludności powiatu korzystającej z oczyszczalni ścieków, w tym o 1% zwiększył się odsetek ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów. Wg danych GUS odsetek ludności powiatu korzystającej z wodociągu stanowi 87%, a z kanalizacji 59%. W tabeli poniżej przedstawiono zużycie wody na terenie powiatu na potrzeby gospodarki i ludności w okresie 2013 - 2014 r.

Tabela 12 Zużycie wody na potrzeby gospodarki i ludności na terenie powiatu starogardzkiego 2013-2014

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	Jedn. miary	2013	2014
ogółem	dam ³	6966,6	7116,2
przemysł	dam ³	2774,0	2709,0
eksploatacja sieci wodociągowej	dam ³	4192,6	4407,2
eksploatacja sieci wodociągowej - gospodarstwa domowe	dam ³	3288,0	3786,5
udział przemysłu w zużyciu wody ogółem	%	39,8	38,1
zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	m ³	25,9	29,7

Źródło: Dane GUS, 2015 r.

Zgodnie z danymi GUS w latach 2013 – 2014 r. zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności – ogółem w powiecie starogardzkim wzrosło o około 2%, co głównie było spowodowane wzrostem zużycia wody w gospodarstwach domowych, natomiast nastąpiło zmniejszenie zużycia wody w przemyśle. W okresie 2013 - 2014 r. zmniejszył się o 1,7% udział przemysłu w zużyciu wody ogółem.

3.4 Ocena jakości powietrza atmosferycznego

Głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza w powiecie są: źródła punktowe: zakłady przemysłowe; źródła powierzchniowe: rozproszone źródła emisji z sektora komunalno-bytowego powodujące tzw. „emisję niską” obszary zwartej zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej z indywidualnymi źródłami ciepła oraz małe zakłady rzemieślnicze i usługowe; źródła liniowe: główne trasy komunikacyjne.

Rozkład wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza na danym obszarze jest ściśle uzależniony od stopnia jego uprzemysłowienia oraz rodzaju spalanych paliw. Na terenie analizowanego powiatu największym problemem jest niska emisja z lokalnych źródeł i palenisk domowych oraz zanieczyszczenia komunikacyjne.

Oceny jakości powietrza WIOŚ i klasyfikacja stref jest podstawą do podjęcia decyzji o potrzebie działań na rzecz poprawy jakości powietrza w strefie (opracowanie programów ochrony powietrza). Lista zanieczyszczeń uwzględnionych w ocenie rocznej dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia obejmuje: benzen C₆H₆, dwutlenek azotu NO₂, dwutlenek siarki SO₂, ołów Pb, tlenek węgla CO, ozon O₃, pył zawieszony PM₁₀, PM_{2,5}. Ocena jakości powietrza atmosferycznego na obszarze powiatu starogardzkiego w latach 2013-2014 została dokonana na podstawie danych z badań Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) i GUS. Na podstawie danych z PMŚ w rocznych ocenach jakości powietrza za 2013 r. i 2014 r. w tabeli poniżej przedstawiono klasyfikację strefy pomorskiej (kod PL.2202), w której zlokalizowany jest powiat starogardzki (wg danych WIOŚ w Gdańsku z 2015 r.) ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia w okresie objętym raportem za 2013 – 2014 r.

Tabela 13 Klasyfikacja strefy pomorskiej (kod PL.2202), w której jest powiat starogardzki (wg WIOŚ) ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia, za 2013 - 2014 r.

Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń w obszarze strefy pomorskiej (kod PL.2202)											
SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM ₁₀	PM _{2,5}	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃
A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	C	D2
Uwagi											
niedotrzymane poziomy dla pyłu PM ₁₀ , PM _{2,5} i benzo(a)pirenu (klasa C);											
niedotrzymane poziomy długoterminowe dla ozonu (2020 r.) (klasa D2);											
w zakresie pozostałych badanych zanieczyszczeń – poziomy dotrzymane (klasa A).											

Źródło: Oprac. na podst. danych WIOŚ w Gdańsku z 2015 r. (wg rocznych ocen jakości powietrza za 2013 r. i 2014 r.)

WIOŚ prowadzi pomiary jakości powietrza atmosferycznego na terenie powiatu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ). Zgodnie z przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska, ochrona powietrza atmosferycznego polega na zapewnieniu jak najlepszej jakości

powietrza, przez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych (docelowych) dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach, zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych (docelowych), gdy nie są one dotrzymane. W analizowanych latach główne problemy w zakresie jakości powietrza atmosferycznego na terenie strefy pomorskiej dotyczyły pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu. Wyniki oceny substancji w strefach stanowią dla zarządu województwa podstawę opracowania naprawczych programów ochrony powietrza dla stref, w których przekroczone zostały standardy jakości powietrza. Dla strefy, w której zlokalizowany jest powiat starogardzki, opracowany został naprawczy Program Ochrony Powietrza (POP) w zakresie pyłu zawieszonego PM10 i benzo(a)pirenu (tj. „Program ochrony powietrza dla strefy pomorskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM10 oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu”). W 2013 r. Sejmik Województwa Pomorskiego uchwalił ww. program ochrony powietrza na lata 2013-2016 z perspektywą na lata następne, ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszonego PM10 i zawartego w nim benzo(a)pirenu dla strefy pomorskiej. Podstawowe działania wskazane w POP stanowią ograniczanie emisji z indywidualnych systemów grzewczych poprzez przygotowanie i realizację programów ograniczenia niskiej emisji, rozwój sieci gazowych w celu umożliwienia większej liczbie ludności wykorzystania tego niskoemisyjnego paliwa. Na terenie powiatu 31,5% ogółu ludności (wg GUS, 2015 r.) korzysta z instalacji gazowej. Wielkość emisji zanieczyszczeń przemysłowych do powietrza w latach 2013 – 2014 z zakładów, zlokalizowanych na terenie powiatu starogardzkiego, zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 14 Wielkość emisji zanieczyszczeń powietrza przemysłowych w latach 2013 - 2014 (wg GUS) na terenie powiatu starogardzkiego

Emisja zanieczyszczeń powietrza	Jednostka miary	2013	2014
Emisja zanieczyszczeń pyłowych ogółem	tys. Mg	0,200	0,208
Emisja zanieczyszczeń pyłowych ze spalania paliw	tys. Mg	0,195	0,203
Emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem	tys. Mg	190,395	178,679
Emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem (bez dwutlenku węgla)	tys. Mg	1,212	1,170
Emisja zanieczyszczeń gazowych dwutlenek siarki	tys. Mg	0,506	0,497
Emisja zanieczyszczeń gazowych tlenki azotu	tys. Mg	0,234	0,213
Emisja zanieczyszczeń gazowych tlenek węgla	tys. Mg	0,384	0,376
Emisja zanieczyszczeń gazowych dwutlenek węgla	tys. Mg	189,183	177,509
Zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń - pyłowe	tys. Mg	7,569	7,358
Zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń gazowe	tys. Mg	0,496	0,544
Zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń (w % zanieczyszczeń wytworzonych) pyłowe	%	97,4	97,3
Zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń (w % zanieczyszczeń wytworzonych) gazowe	%	29,0	31,7

Źródło: Dane GUS, 2015 r.

W ostatnich latach ograniczana jest emisja związana z energetyką przemysłową, dzięki czemu stężenia zanieczyszczeń gazowych maleją, zanieczyszczenia pyłowe wykazują niewielki wzrost związany z emisją ze spalania paliw.

3.5 Poziom pól elektromagnetycznych

Na terenie powiatu starogardzkiego występuje pole elektromagnetyczne o niskich częstotliwościach (poniżej 300 kHz). Wytwarzają je urządzenia przemysłowe, energetyczne linie przesyłowe, transformatory, stacje rozdzielcze, elektryczne urządzenia domowe. Na obszarze powiatu, podobnie jak w sąsiednich regionach, głównym źródłem emisji pól elektromagnetycznych o szkodliwym promieniowaniu niejonizującym, są napowietrzne linie energetyczne. Oceny poziomów pól

elektromagnetycznych na obszarze powiatu starogardzkiego w latach 2013 - 2014 dokonano na podstawie danych Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ), których wyniki zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 15 Wyniki pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych (PEM) na obszarze powiatu starogardzkiego w latach 2013 – 2014 r.

Miejsce wykonania pomiaru	Wyniki pomiarów PEM, Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego dla zakresu częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz uzyskanych dla punktu pomiarowego [V/m]
2013 r.	
Starogard Gdański	0,50
Zblewo	0,13
2014 r.	
Starogard Gdański	0,24
Skarszewy	0,14
Czarna Woda	0,31

(dopuszczalna wartość składowej elektrycznej pola E_p 7,0 [V/m])

Źródło: Dane Państwowego Monitoringu Środowiska, wg WIOŚ w Gdańsku, 2015 r.

Analiza wyników pomiarów przeprowadzonych na obszarze powiatu starogardzkiego w latach 2013-2014 nie wykazała przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. W żadnym z badanych punktów pomiarowych na terenie powiatu starogardzkiego nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych. Zmierzone wartości składowej elektrycznej, w większości punktów pomiarowych stanowiły od 2 do 7 % normy dopuszczalnej.

3.6 Gospodarka odpadami

Na terenie powiatu starogardzkiego (wg danych ZUOK) zostało odebranych 29,01 tys. Mg odpadów komunalnych w 2013 r., natomiast 30,69 tys. Mg odpadów komunalnych w roku 2014, (wg danych ZUOK daje to wskaźnik jednostkowy w 2013 r. - 0,23 Mg M/rok, a w 2014 r. - 0,24 Mg M/rok).

Zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami (WPGO) dla województwa pomorskiego obszar powiatu starogardzkiego znajduje się w Regionie Południowym gospodarki odpadami. Poniżej w tabelach przedstawiono dane dotyczące instalacji przetwarzania odpadów oraz rodzajów i ilości odpadów poddanych procesom odzysku i unieszkodliwiania.

Tabela 16 Regionalna instalacja przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) na obszarze powiatu starogardzkiego

Region Południowy					
Rodzaj technologii / instalacji	Nazwa i adres instalacji podmiot eksploatujący	Zdolności przerobowe [Mg/rok]		Rodzaje przetwarzanych odpadów (kod)	Masa przetworzonych odpadów (Mg) 2013 r.
		Część mechaniczna	Część biologiczna		
Instalacje do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych					
Zakład mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów - sortownia odpadów zmieszanych i selektywnie zbieranych	RIPOK Stary Las Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych Sp. z o.o. „Stary Las” Stary Las 9, 83-200 Starogard Gdański	70000	29000	Proces	R3
				19 12 12	2300,0
				19 08 01	147,4
				19 08 02	57,4
				19 08 05	639,9

- Kompostownia KNEER - przyrmy energetyczne w systemie mineralizacji - punkt przerobu odpadów wielkogabarytowych				19 12 09	2812,4
				19 12 12	21461,3
				20 02 01	144,3
				Proces	R12
				15 01 01	25,0
				15 01 02	0,04
				15 01 06	419,5
				16 01 19	13,1
				19 12 04	2,2
				20 03 01	42272,5
				20 03 03	2,9
				20 03 07	152,0
Instalacje do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów					
Kompostownia KNEER	RIPOK Stary Las Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych Sp. z o.o. „Stary Las” Stary Las 9, 83-200 Starogard Gdański	3000	02 01 03	9,0	
			03 01 05	2,6	
			16 03 80	24,6	
			17 02 01	0,1	
			19 08 01	7,8	
			19 08 05	1391,6	
			19 09 01	12,3	
			19 12 07	179,7	
			20 02 01	1102,9	
Składowanie odpadów komunalnych					
Składowisko odpadów komunalnych	RIPOK Stary Las Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych Sp. z o.o. „Stary Las” Stary Las 9, 83-200 Starogard Gdański	Pojemn. całkowita [m³]	Pojemn. pozostała [m³]	Masa odpadów dopuszczona do składowania w ciągu roku (Mg)	Masa odpadów składowanych (Mg)
		400000,0	375123,4	24000,0	10483,1

Zródło: Oprac. na podst. sprawozdania z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2018, (31.XII 2014), ZUOK

Tabela 17 Zestawienie poszczególnych typów instalacji do odzysku lub innego niż składowanie unieszkodliwiania odpadów komunalnych nie będących regionalnymi instalacjami przetwarzania odpadów komunalnych

Nazwa instalacji	Nazwa i adres podmiotu zarządzającego	Adres instalacji	Proces R lub D	Rodzaj odpadu / kod	Zdolności przerobowe [Mg/rok]	Ilość odpadów przetworzonych w 2013 r. [Mg]
Instalacje do odpadów komunalnych selektywnie zebranych						
Instalacja demontażu ręcznego ZSEiE	Przedsiębiorstwo Techniczno-Handlowe PESTAR ul. Iwaszkiewicza 15, 83-200 Starogard Gdański	ul. Iwaszkiewicza 15, 83-200 Starogard Gdański	R15	20 01 23	1800,0	174,5
				20 01 35		319,3
				20 01 36		200,8
Stacje demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji						
Stacja demontażu	P.H.U „ARMOTEX” Stanisław Amatorski Starogard Gdański	ul. Rolna 12, 83-200 Starogard Gdański	R14/R15	16 01 04	2100,0	220,7
			R14/R15	16 01 06		2,05
Zakłady przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego						
Instalacja demontażu ręcznego ZSEiE	Przedsiębiorstwo Techniczno Handlowe PES TAR ul. Iwaszkiewicza 15, 83-200 Starogard Gdański	ul. Iwaszkiewicza 15, 83-200 Starogard Gdański	R15	16 02 11	600,0	10,9
			R15	16 02 13		120,9
			R15	16 02 14		96,8
			R15	20 01 23		174,5
			R15	20 01 35		319,3
			R15	20 01 36		200,8
Spalarnie odpadów niebezpiecznych						
Instalacja termicznego unieszkodliwiania odpadów	Zakłady Farmaceutyczne „POLPHARMA” S.A. ul. Pelplińska 19, 83-200 Starogard Gdański	ul. Pelplińska 19, 83-200 Starogard Gdański	D10	07 05 13	3200,0	22,5
				07 05 80		0,5
				15 01 10		42,0
				15 02 02		45,3
				16 05 06		1,3
				18 01 02		5,5
				18 01 03		277,2
				18 01 04		0,8
				18 01 06		1,4
				18 01 08		0,1
				18 01 09		1,6
				18 02 02		2,6
				18 02 03		1,9
Instalacje do wytwarzania paliwa alternatywnego z odpadów						
Linia do produkcji paliwa alternatywne-go	Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych „Stary Las” Sp. z o.o. Stary Las 9, 83-200 Starogard Gdański	Stary Las 9, 83-200 Starogard Gdański	R15	04 02 21	2800,0	1,5
				15 01 02		36,7
				16 01 19		32,1
				17 02 03		9,7
				19 12 04		67,0
				19 12 12		0,4
				20 01 39		0,2

Instalacje zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych (poza spalarniami komunalnych osadów ściekowych)						
Kompostownia przyzmo-	Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych „Stary Las” Sp. z o.o. Stary Las 9, 83-200 Starogard Gdański	Stary Las 9 83-200 Starogard Gdański	R3	19 08 05	12000,0	1391,6

Źródło: Oprac. na podst. sprawozdania z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2018 (31.XII 2014), ZUOK

ZUOK „Stary Las” Sp. z o.o. (od 2012 r.) w tym w 2013-2014 r. realizował projekt pn. „*Rekultywacja składowisk odpadów Gmin będących udziałowcami Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych „Stary Las”*”. Projekt był elementem budowy spójnego systemu gospodarki odpadami na terenie objętym działalnością Zakładu i obejmował rekultywację 11 składowisk, w tym 9 składowisk na terenie powiatu starogardzkiego. Została wykonana rekultywacja techniczna i biologiczna składowisk (realizacja projektu od VIII 2012 r. do IX 2014 r.) na terenie składowisk, w tym należących do gmin z terenu powiatu starogardzkiego gm. Kaliska (m. Strych), gm. Lubichowo (m. Bietowo), gm. Osieczna (m. Osówek), gm. Osiek, gm. Skarszewy, miasta Skórcz, gm. Smętowo Graniczne (m. Bobrowiec), miasta Starogard Gdański (m. Linowiec) i gm. Zblewo.

3.7 Hałas

Do głównych źródeł hałasu tworzących klimat akustyczny powiatu starogardzkiego należy komunikacja drogowa. Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska, charakteryzującym się dużą ilością i różnorodnością źródeł oraz powszechnością występowania. Nadmierny hałas może wywoływać niekorzystne zmiany w organizmie człowieka. Stan środowiska, ze względu na jego zanieczyszczenia hałasem, określa się za pomocą tzw. klimatu akustycznego.

Według danych WIOŚ w Gdańsku z 2015 r., dotyczących badań hałasu komunikacyjnego na obszarze powiatu starogardzkiego Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach realizacji Państwowego Monitoringu Środowiska w latach 2013-2014 r. nie przeprowadzał pomiarów poziomu hałasu drogowego.

3.8 Obszary przyrodnicze chronione i lasy

W okresie objętym raportem 2013-2014 r. powierzchnia obszarów przyrodniczych prawnie chronionych na terenie powiatu starogardzkiego nie ulega zmianom.

Tabela 18 Powierzchnia obszarów przyrodniczych prawnie chronionych w latach 2013-2014 r. (wg GUS) na terenie powiatu starogardzkiego

Obszary prawnie chronione	Jednostka miary	2013	2014
obszary prawnie chronione, powierzchnia	ha	57100,7	57100,7
udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem	%	42,4	42,4

Źródło: Dane GUS, 2015 r.

Udział obszarów przyrodniczych prawnie chronionych w powierzchni powiatu jest wysoki, wynosi (wg GUS) 42,4%, w okresie 2013-2014 r. nie ulega zmianom. Powierzchnię gruntów leśnych i lesistość na obszarze powiatu starogardzkiego zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 19 Powierzchnia gruntów leśnych i lesistość powiatu starogardzkiego (wg GUS) 2013-2014 r.

Powierzchnia gruntów leśnych i lesistość	Jednostka miary	2013	2014
powierzchnia gruntów leśnych ogółem	ha	58574,05	58577,86
lesistość w %	%	42,2	42,2

Źródło: Dane GUS, 2015 r.

Powierzchnia gruntów leśnych na obszarze powiatu w okresie 2013 - 2014 r. zwiększyła się nieznacznie (wg GUS blisko 0,01%). Obszar powiatu starogardzkiego charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem lesistości 42,2%.

3.9 Ochrona środowiska przed awariami

Awarie zagrażające środowisku, mogą nastąpić zarówno na terenie zlokalizowanych na obszarze powiatu obiektów przemysłowych, jak również poza nimi. Zagrożenia takie mogą również powstać w wyniku wypadków kolejowych i drogowych z udziałem cystern i autocystern przewożących materiały niebezpieczne, a także na skutek rozszczelnień rurociągów transportujących gaz ziemny. Na terenie powiatu znajdują się stacje paliw. Eksploatacja ich stwarza potencjalne zagrożenie dla środowiska (możliwość awarii zbiorników, pożar itp.). Główne jednak zagrożenie wynika z transportu paliw na zaopatrzenie tych obiektów. WIOŚ prowadzi "Rejestr potencjalnych sprawców poważnych awarii". Ponadto prowadzi działania kontrolne na obszarze powiatu. Transport stanowi poważne źródło zagrożenia, które mogą stwarzać katastrofy kolejowe oraz wypadki drogowe środków transportu, przewożących materiały niebezpieczne. Szczególnie groźne są awarie w rejonach przepraw mostowych (na rzekach), które grożą bezpośrednim zanieczyszczeniem rzek.

Na terenie powiatu starogardzkiego zlokalizowany jest zakład, który w ewidencji prowadzonej przez WIOŚ w Gdańsku (dane WIOŚ z 2015 r.), zakwalifikowany jest do kategorii Zakładów o Dużym Ryzyku (ZDR) - Zakłady Farmaceutyczne „Polpharma” S.A. 83-200 Starogard Gdański, ul. Pelplińska 19. W okresie 2013-2014 (wg danych WIOŚ) na terenie powiatu nie wystąpiły poważne awarie przemysłowe.

4 Zadania i koszty ich realizacji w okresie objętym raportem – w latach 2013-2014 r.

W „Aktualizacji Programu ochrony środowiska dla powiatu starogardzkiego na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020 r. (POŚ) wyznaczono jako cel nadrzędny:

ROZWÓJ GOSPODARCZY POWIATU STAROGARDZKIEGO PRZY ZACHOWANIU I OCHRONIE WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH ORAZ RACJONALNEJ GOSPODARCE ZASOBAMI

Na podstawie analizy stanu aktualnego poszczególnych sektorów gospodarki i komponentów środowiska przyrodniczego, zgodnie z celami ekologicznymi przyjętymi dla województwa w ramach Wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska (WPOŚ), przyjęto w raportowanym Programie powiatowym następujące priorytety ekologiczne w zakresie ochrony i poprawy stanu środowiska w powiecie starogardzkim, które zostały ujęte w podziale na:

- Jakość powietrza (PA) - potencjalne możliwości ograniczenia emisji gazów do powietrza poprzez rozwój OZE
- Wody powierzchniowe i podziemne (W) - zagrożenia jakości wód; jakość wód powierzchniowych; jakość wód podziemnych
- Gospodarka odpadami (GO)
- Zasoby przyrodnicze (OP), prawne formy ochrony przyrody, lasy
- Turystyka (T)
- Klimat akustyczny (H)
- Pola elektromagnetyczne (PEM)
- Zapobieganie poważnym awariom (PAP)
- Kopaliny (SM)
- Jakość gleb (GL)
- Edukacja ekologiczna (EE).

W ramach każdego priorytetu wyznaczono cele ekologiczne długookresowe do 2020 r. i krótkookresowe do 2016 r., kierunki działań oraz działania inwestycyjne i nieinwestycyjne, dla realizacji przyjętych priorytetów ekologicznych i celów, zestawienie w tabeli poniżej.

Wyznaczone w POŚ cele, kierunki działań i zadania w okresie raportowania 2013-2014 r. były realizowane przez Powiat Starogardzki w zakresie dotyczącym zadań i kompetencji powiatu, wynikających z przepisów prawa. Raport niniejszy obejmuje okres sprawozdawczy 2013 - 2014 r., który nakłada się na wyznaczony w POŚ okres realizacji zadań krótkoterminowych. W tabeli poniżej zestawiono zrealizowane przez Powiat Starogardzki zadania, działania w ramach wyznaczonych celów w latach 2013 - 2014 wraz z poniesionymi kosztami.

Zgodnie z zapisami POŚ wskazane w raportowanym Programie zadania związane są z możliwymi do podjęcia przez Powiat Starogardzki oraz inne jednostki działające na jego terenie, działaniami zmierzającymi do racjonalnego korzystania i ochrony środowiska. Ponadto wg zapisów ww. Programu ochrony środowiska, z którego sporządzany jest niniejszy raport, zadania w nim określone nie są bezwzględnie przewidziane do realizacji, lecz stanowią wytyczne do określania zadań inwestycyjnych w innych dokumentach planistycznych, w tym realizowanych przez powiat.

Mając na uwadze ww., poniżej dokonano zestawienia zadań za lata 2013-2014 r. zrealizowanych przez Powiat Starogardzki, w oparciu o analizę dokumentów, m.in., tj.: sprawozdania z wykonania budżetu Powiatu Starogardzkiego za lata: 2013 i 2014, w zakresie dotyczącym realizacji działań w obszarze ochrony środowiska.

Zawarty w POŚ plan operacyjny na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020 dla Powiatu Starogardzkiego przedstawia szczegółowe cele i proponowane do realizacji w latach 2013-2020 działania i zadania w podziale na wszystkie komponenty środowiska wraz z edukacją ekologiczną. Zawiera długoterminowe cele, zadania i działania do roku 2020 oraz cele krótkoterminowe na lata 2013-2016 wraz z działaniami, przedsięwzięciami, zadaniami i terminami ich realizacji, jednostkami odpowiedzialnymi/realizującymi. Raport niniejszy zgodnie z wymogami art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.) dotyczy okresu 2 lat: 2013-2014 r., obejmującego początek okresu celów i działań krótkoterminowych. Zestawienie priorytetów, celów, działań i zadań wg POŚ dla Powiatu Starogardzkiego wraz z realizacją w okresie raportowania 2013-2014 r., zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 20 Zestawienie priorytetów, celów, działań i zadań wg POŚ dla Powiatu Starogardzkiego wraz z realizacją w okresie raportowania 2013 – 2014 r.

Działanie		Termin realizacji / Realizacja	Jednostka realizująca, beneficjenci	Realizacja
Priorytet: JAKOŚĆ POWIETRZA (PA) - potencjalne możliwości ograniczenia emisji gazów do powietrza poprzez rozwój OZE				
Cel strategiczny (długoterminowy): Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł				
Cel operacyjny (krótkoterminowy): PA 1. Opracowanie i realizacja programów służących ochronie powietrza				
PA 1.1.	Wdrażanie działań wynikających z POP (Programu ochrony powietrza).	Zadanie ciągle realizowane	podmioty odpowiedzialne za realizację działań: podmioty korzystające ze środowiska, przedsiębiorstwa energetyczne, JST	Program ochrony powietrza (POP) dla strefy pomorskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM10 oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu został przyjęty (<i>Uchwałą Nr 753/XXXV/13 Sejmiku Województwa Pomorskiego z 25.11.2013 r.</i>). Realizowany przez podmioty korzystające ze środowiska, przedsiębiorstwa energetyczne, JST.
PA 1.2.	Monitorowanie i zarządzanie POP (raportowanie).	Zadanie ciągle realizowane	JST poprzez sprawozdawczość z POP	Realizowane przez sprawozdawczość z POP.
PA 1.3.	Opracowanie programu ograniczania niskiej emisji (PONE).	2013-2016 realizowane, w trakcie realizacji do 2016 r.	JST Gmin	Opracowywanie przez Gminy Planów Gospodarki Niskoemisyjnej.
PA 1.4	Wdrażanie programu ograniczania niskiej emisji (m.in. wymiana źródeł ogrzewania).	Zadanie ciągle do realizacji po opracowaniu przez JST Gminy Planów Gospodarki Niskoemisyjnej	JST, przedsiębiorstwa energetyczne, właściciele, zarządcy budynków	Realizacja działań po opracowaniu przez JST Gmin Planów Gospodarki Niskoemisyjnej.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): PA 2. Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych				
PA 2.1.	Monitoring powietrza.	Zadanie ciągle realizowane	WIOŚ	Realizacja przez WIOŚ w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Raporty roczne za 2013 i 2014 r. dot. jakości powietrza dla strefy pomorskiej.
PA 2.2.	Podłączenia budynków do sieci ciepłowniczej.	Zadanie ciągle realizowane	przedsiębiorstwa energetyczne, właściciele i zarządcy budynków	Realizacja przez przedsiębiorstwa energetyczne, właścicieli budynków.
PA 2.3.	Termomodernizacja budynków.	Zadanie ciągle realizowane	SP, właściciele i zarządcy budynków	Zwiększenie efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej, termomodernizacja budynku (przy ul. Mickiewicza 9) ZO SP 231,0 tys. zł.

PA 2.4.	Zmiana systemu ogrzewania na bardziej efektywny ekologicznie i energetycznie, w tym wymiana ogrzewania węglowego na gazowe, olejowe i in.	Zadanie ciągle realizowane	przedsiębiorstwa energetyczne, właściciele i zarządcy budynków	Realizacja sukcesywna przez przedsiębiorstwa energetyczne, właścicieli i zarządców budynków. Wykonanie przyłącza sieci gazowej (w DPS w Rokocinie) SP 51,6 tys. zł.
PA 2.5.	Modernizacja istniejących kotłowni.	Zadanie ciągle realizowane	przedsiębiorstwa energetyczne, właściciele i zarządcy budynków	Realizacja sukcesywna przez przedsiębiorstwa energetyczne, właścicieli i zarządców budynków. Zakup urządzeń ciepłowniczych kotłowni, pieca centralnego ogrzewania, kotła centralnego ogrzewania, pieców konwencyjno - parowych (Starostwo Powiatowe w Starogardzie Gdańskim, Zespół Szkół Gospodarki Żywnościowej w Smętowie, Zespół Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Praktycznego w Bolesławowie, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Owidzu, Dom Pomocy Społecznej Al. Wojska Polskiego) SP 474,2 tys. zł.
PA 2.6.	Niezbędne prace sieciowe wynikające z planów oraz zamierzeń inwestycyjnych w obszarze sieci przesyłowych, w tym kontynuowanie modernizacji istniejącej sieci dystrybucyjnej, rozbudowa sieci dystrybucyjnej dla potrzeb nowych odbiorców oraz OZE, inwestycje w zakresie linii 110 kV pod kątem nowych odbiorców i OZE na terenie powiatu.	Zadanie ciągle realizowane	przedsiębiorstwa energetyczne	Realizacja sukcesywna przez przedsiębiorstwa energetyczne.
PA 2.7.	Budowa i modernizacja systemów i urządzeń do redukcji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych.	Zadanie ciągle realizowane	przedsiębiorstwa	Realizacja sukcesywna przez przedsiębiorstwa.
PA 2.8.	Rozbudowa i modernizacja sieci dystrybucyjnej gazowej.	Zadanie ciągle realizowane	przedsiębiorstwa dystrybuujące gaz	Realizacja sukcesywna przez przedsiębiorstwa dystrybuujące gaz.
PA 2.9.	Kontrola dotrzymywania przez podmioty korzystające ze środowiska standardów emisyjnych na terenie powiatu.	Zadanie ciągle realizowane	WIOŚ	Realizacja przez WIOŚ.
PA 2.10.	Sukcesywna wymiana pojazdów transportu publicznego na pojazdy o niskiej emisji spalin.	Zadanie ciągle realizowane	przedsiębiorstwa komunikacji	Realizacja sukcesywna przez przedsiębiorstwa komunikacji; Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Starogardzie Gdańskim.

PA 2.11.	Budowa dróg umożliwiających zmniejszenie natężenia ruchu, przebudowa, modernizacja/poprawa stanu technicznego dróg powiatowych.	Zadanie ciągle realizowane	SP, zarząd dróg	Modernizacja sieci dróg powiatowych, przebudowy dróg, mostów, ulepszanie nawierzchni dróg powiatowych (przebudowa mostu na rzece Brzeżanek w ciągu drogi powiatowej Nr 2621G w m. Szlaga-Młyn, przebudowa mostu na rzece Brzeżanek w ciągu drogi powiatowej Nr 2621G w m. Szlaga-Młyn, przebudowa drogi dojazdowej Nr 2621G i Nr 2726G w kierunku przebudowanego mostu w m. Szlaga-Młyn, budowa chodnika, ścieżki rowerowej i zatok postojowych na drodze powiatowej Nr 2707G ul. Skarszewska na odcinku od ul. Kryzana do ul. Biskupa Dominika, budowa drogi powiatowej Nr 2766G ul. Sosnowa w Czarnej Wodzie, ulepszenie nawierzchni dróg metodą Slurry Seal, budowa drogi powiatowej Nr 2721G Lubichowo – Radziejewo na odcinku od m. Szteklina do skrzyżowania z drogą powiatową Nr 2704G w m. Radziejewo, przebudowa drogi powiatowej nr 2711G na odcinku od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 222 w m. Starogard Gd. do skrzyżowania z drogą powiatową Nr 2712G Starogard-Koteże-Sucumin, przebudowa drogi powiatowej Nr 2707G w m. Starogard Gd. na ul. Skarszewskiej na odcinku od skrzyżowania z ul. Derdowskiego do skrzyżowania z ul. Kryzana, przebudowa mostu na rzece Piesienica w ciągu drogi powiatowej Nr 2703G w m. Piesienica, przebudowa dróg dojazdowych do mostu Piesienica, przebudowa drogi powiatowej Nr 2707G ul. Skarszewskiej w Starogardzie Gd. na odcinku od skrzyżowania z ul. H. Derdowskiego do skrzyżowania z ul. Bp. Dominika) SP 16 134,1 tys. zł.
PA 2.12.	Zintensyfikowanie ruchu rowerowego poprzez likwidację barier technicznych i tworzenie nowych ścieżek rowerowych.	Zadanie ciągle realizowane	JST, zarządy dróg	Realizacja sukcesywna JST, zarządcy dróg.

Cel operacyjny (krótkoterminowy): PA 3. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE)				
PA 3.1.	Wdrażanie projektów z zastosowaniem odnawialnych i alternatywnych źródeł energii.	Zadanie ciągle realizowane	SP, przedsiębiorstwa energetyczne, prywatni inwestorzy	Instalacja solarowa (Zespół Szkół Rolniczych CKP w Bolesławowie) 55,4 tys. zł.
Priorytet: WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE (W): ZAGROŻENIA JAKOŚCI WÓD; JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH; JAKOŚĆ WÓD PODZIEMNYCH				
Cel strategiczny (długoterminowy): OSIĄGNIĘCIE I UTRZYMANIE DOBREGO STANU WÓD POWIERZCHNIOWYCH ORAZ OCHRONA JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH				
Cel operacyjny (krótkoterminowy): W 1. Poprawa jakości wód, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych				
W 1.1.	Rozbudowa i modernizacja systemów zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych na obszarze powiatu.	Zadanie ciągle realizowane	JST, przedsiębiorstwa wod.-kan	Realizacja sukcesywna przez JST, przedsiębiorstwa wod.-kan.
W 1.2.	Wspieranie rozwoju (tam, gdzie jest to uzasadnione pod względami środowiskowymi i ekonomicznymi) lokalnych systemów oczyszczania ścieków bytowych poprzez wyposażanie nieruchomości w przydomowe oczyszczalnie ścieków.	Zadanie ciągle realizowane	JST, właściciele nieruchomości	Realizacja sukcesywna przez JST, właściciele nieruchomości.
W 1.3 .	Budowa kanalizacji deszczowej, modernizacja kanalizacji w celu wydzielenia kanalizacji deszczowej, budowa osadników i separatorów wód opadowych i roztopowych na wylotach sieci deszczowej do odbiorników.	Zadanie ciągle realizowane	JST, przedsiębiorstwa wod.-kan	Realizacja sukcesywna przez JST, przedsiębiorstwa wod.-kan.
W 1.4.	Weryfikacja obszarów zagrożonych zanieczyszczeniem związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych na terenie powiatu.	Zadanie ciągle realizowane	Okręgowe Stacje Chemiczno-Rolnicze, RZGW	Realizacja przez Okręgowe Stacje Chemiczno-Rolnicze, RZGW.
W 1.5.	Ograniczanie dopływu zanieczyszczeń związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych.	Zadanie ciągle realizowane	Okręgowe Stacje Chemiczno-Rolnicze, RZGW	Realizacja przez Okręgowe Stacje Chemiczno-Rolnicze, RZGW.
W 1.6.	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych na terenie powiatu oraz przekazywanie przez WIOŚ informacji o stanie środowiska.	Zadanie ciągle realizowane	WIOŚ, PiG	Realizacja przez WIOŚ, PiG w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.
W 1.7.	Rewitalizacja jezior oraz zagospodarowywanie terenów wokół jezior dla potrzeb turystyki i rekreacji w sposób zapewniający ochronę wód przed zanieczyszczeniem.	Zadanie ciągle realizowane	RZGW, właściciele terenów	Realizacja sukcesywna RZGW, właściciele terenów przy jeziorach.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): W 2. Zwiększenie retencji w zlewniach i ochrona przed skutkami zjawisk ekstremalnych				
W 2.1.	Utrzymywanie koryt cieków, kanałów i obwałowań w należytym stanie technicznym, remonty budowli wodnych, w tym regulacyjnych, zapewnienie drożności koryt cieków i kanałów, poprawa warunków przepływu wód powodziowych.	Zadanie ciągle realizowane	ZMiUW, RZGW, podmioty korzystające z wód	Realizacja sukcesywna ZMiUW, RZGW, podmioty korzystające z wód.
W 2.2.	Budowa i modernizacja urządzeń melioracyjnych, zbiorników retencyjnych na terenie powiatu.	Zadanie ciągle realizowane	ZMiUW	Realizacja sukcesywna ZMiUW.
W 2.3.	Uwzględnienie granic obszarów przedstawionych na mapach zagrożenia i mapach ryzyka powodziowego w dokumentach planistycznych (mpzp).	18 miesięcy od daty otrzymania map zagrożenia i map ryzyka powodziowego realizowane	JST	Realizacja w ramach opracowania mpzp.

Cel operacyjny (krótkoterminowy): W 3. Zapewnienie dobrej jakości wód użytkowych i racjonalne ich wykorzystanie				
W 3.1.	Rozbudowa i modernizacja systemów zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie powiatu.	Zadanie ciągle realizowane	JST, przedsiębiorstwa wod.-kan	Realizacja sukcesywna JST, przedsiębiorstwa wod.-kan.
W 3.2.	Przywrócenie i utrzymanie wymaganych standardów wodom powierzchniowym podlegającym ochronie ze względu na ich wykorzystanie do celów pitnych.	Zadanie ciągle realizowane	przedsiębiorstwa wod.-kan, WIOŚ, PIS (w ramach prowadzonych czynności kontrolnych)	Realizacja sukcesywna przez przedsiębiorstwa wod.-kan, WIOŚ, PIS (w ramach prowadzonych czynności kontrolnych).
W 3.3.	Przywrócenie i utrzymanie wymaganych standardów wodom śródlądowym będącym środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych.	Zadanie ciągle realizowane	przedsiębiorstwa wod.-kan., WIOŚ	Realizacja sukcesywna przez przedsiębiorstwa wod.-kan., WIOŚ.
W 3.4.	Przywrócenie i utrzymanie właściwych standardów, w szczególności w zakresie kryterium sanitarnego, wodom wykorzystywanym jako kąpieliska.	Zadanie ciągle realizowane	właściciele ośrodków wypoczynkowych, przedsiębiorstwa wod.-kan, WIOŚ, PIS (w ramach prowadzonych czynności kontrolnych)	Realizacja sukcesywna właściciele ośrodków wypoczynkowych, przedsiębiorstwa wod.-kan, WIOŚ, PIS (w ramach prowadzonych czynności kontrolnych).
Cel operacyjny (krótkoterminowy): W 4. Przywrócenie i ochrona ciągłości ekologicznej koryt rzek				
W 4.1.	Modernizacja istniejących urządzeń piętrzących poprzez wyposażenie ich w przepławki.	2013-2016 realizowane	ZMiUW, podmioty korzystające z wód	Realizacja sukcesywna ZMiUW, podmioty korzystające z wód.
W 4.2.	Zwiększenie możliwości retencyjnych, przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych, retencji na obszarach cennych przyrodniczo i ochrona siedlisk wodnych i od wód zależnych.	Zadanie ciągle realizowane	Lasy Państwowe (LP), Nadleśnictwa	Realizacja sukcesywna Lasy Państwowe (LP), Nadleśnictwa.
W 4.3.	Renaturyzacja koryt i dolin rzecznych, ochrona, zachowanie i przywracanie biotopów, naturalnych siedlisk przyrodniczych wodnych i od wód zależnych, introdukcja rodzimych gatunków ryb.	Zadanie ciągle realizowane	RZGW, ZMiUW, Lasy Państwowe (LP), organizacje pożytku publicznego	Realizacja sukcesywna RZGW, ZMiUW, Lasy Państwowe (LP), organizacje pożytku publicznego.
Priorytet: GOSPODARKA ODPADAMI (GO)				
Cel strategiczny (długoterminowy): STWORZENIE SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI, ZGODNEGO Z ZASADĄ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU I HIERARCHIĄ SPOSOBÓW POSTĘPOWANIA Z ODPADAMI I SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI ZAPEWNIĄCEGO OSIĄGANIE WYMAGANYCH POZIOMÓW ODZYSKU I RECYKLINGU				
GO1. Utworzenie systemu gospodarki odpadami na obszarze powiatu zgodnego z KPGO 2014, aktualizacją WPGO i ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach				
GO 1.1.	Intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej właściwe postępowanie z odpadami oraz prowadzenie skutecznej kampanii informacyjno-edukacyjnej.	Zadanie ciągle realizowane	ZUOK, JST, organizacje ekologiczne	Realizacja sukcesywna ZUOK, JST, organizacje ekologiczne.
GO 1.2.	Wspieranie wdrażania efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów.	Zadanie ciągle realizowane	ZUOK, JST, przedsiębiorstwa organizacje odzysku	Realizacja sukcesywna ZUOK, JST, przedsiębiorstwa organizacje odzysku.
GO 1.3.	Wzmocnienie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów dla zapewnienia skutecznej egzekucji prawa.	Zadanie ciągle realizowane	WIOŚ	Realizacja sukcesywna WIOŚ.

GO 1.4.	Zapewnienie dostępności odpowiedniej przepustowości instalacji do przetwarzania odpadów. Realizacja Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych ZUOK Stary Las.	Zadanie realizowane	Zarządcy instalacji, ZUOK, JST	Główne efekty ekologiczne realizacji ZUOK: redukcja ilości składowanych odpadów do max 30% strumienia wejściowego, czyli odzysk 70% z całego strumienia odpadów oraz zmniejszenie strumienia składowanych odpadów ulegających biodegradacji poniżej 35% ilości wytworzonych w 1995 r. (zgodnie z wymogami dyrektywy 1999/31/UE).
GO 1.5.	Stymulowanie rozwoju rynku surowców wtórnych i produktów zawierających surowce wtórne poprzez wspieranie współpracy organizacji odzysku, przemysłu i egzekwowanie obowiązków w zakresie odzysku i recyklingu odpadów.	Zadanie ciągle realizowane	JST, WIOŚ, organizacje odzysku	Realizacja sukcesywna JST, WIOŚ, organizacje odzysku.
GO2. Działania w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi				
GO 2.1.	Objęcie wszystkich mieszkańców powiatu systemem odbioru odpadów komunalnych, w tym selektywną zbiórką odpadów.	Zadanie ciągle realizowane przez Gminy	JST, Gminy	Realizacja w okresie 2013-2014 przez Gminy w ramach nowego systemu gospodarowania odpadami, zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Nowy system gospodarowania odpadami został w gminach zgodnie z ww. ustawą wdrożony od 1.07.2013 r. systemem odbioru odpadów wraz z selektywną zbiórką odpadów objęto wszystkich mieszkańców gmin powiatu.
GO 2.2.	Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych: • w 2013 r. więcej niż 50%, • w 2020 r. więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.	Zadanie ciągle realizowane przez Gminy i ZUOK	JST, ZUOK, przedsiębiorstwa gosp. odp.	Zadanie realizowane przez Gminy z terenu powiatu i rozliczane sprawozdaniami z gospodarowania odpadów, przekazywanymi przez Gminy do WIOŚ i Urzędu Marszałkowskiego. Ponadto głównym efektem ekologicznym realizacji ZUOK jest zmniejszenie strumienia składowanych odpadów ulegających biodegradacji poniżej 35% ilości wytworzonych w 1995 r. (zgodnie z wymogami dyrektywy 1999/31/UE).
GO 2.3.	Zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do max. 60% wytworzonych odpadów do końca 2014 r.	Zadanie realizowane przez ZUOK	JST, ZUOK przedsiębiorstwa gosp. odp.	Głównym efektem ekologicznym realizacji ZUOK jest redukcja ilości składowanych odpadów do max 30% strumienia wejściowego, czyli odzysk 70% z całego strumienia odpadów.

GO 2.4.	Przygotowanie do ponownego wykorzystania i recykling materiałów odpadowych, przynajmniej takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw domowych i w miarę możliwości, odpadów innego pochodzenia podobnych do odpadów z gospodarstw domowych minimum 50% masy do 2020 r.	Zadanie ciągle realizowane do 2020 r.	JST Gminy, ZUOK, przedsiębiorstwa gosp. odpadami	Zadanie realizowane jest przez Gminy z terenu powiatu i raportowane sprawozdaniami rocznymi z gospodarowania odpadami gmin do WIOŚ i Urzędu Marszałkowskiego. Docelowym poziomem wymaganym dla Gmin do uzyskania jest 50% w 2020 r. natomiast w poszczególnych latach, w tym 2013-2014 gminy uzyskują wymagane poziomy przygotowania do ponownego wykorzystania i recyklingu odpadów surowcowych.
GO 2.5.	Monitoring, rekultywacja składowisk i likwidowanie „dzikich” wysypisk na terenie powiatu.	Zadanie ciągle realizowane	ZUOK Stary Las, JST	ZUOK „Stary Las” Sp. z o.o. (od 2012 r.) w tym 2013-2014 r. realizował projekt pn. „ <i>Rekultywacja składowisk odpadów Gmin będących udziałowcami Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych „Stary Las”</i> ”. Projekt był elementem budowy spójnego systemu gospodarki odpadami na terenie objętym działalnością Zakładu i obejmował rekultywację 11 składowisk, w tym 9 składowisk na terenie powiatu starogardzkiego. Projekt uzyskał dofinansowanie z EFRR w ramach RPO Woj. Pomorskiego 2007-2013 (6,2 mln zł). Rekultywacja techniczna i biologiczna składowisk - realizacja projektu od VIII 2012 r. do IX 2014 r. na terenie składowisk, w tym należących do gmin z pow. starogardzkiego: gm. Kaliska (m. Strych), gm. Lubichowo (m. Bietowo), gm. Osieczna (m. Osówek), gm. Osiek, gm. Skarszewy, miasta Skórcz, gm. Smętowo Graniczne (m. Bobrowiec), miasta Starogard Gdański (m. Linowiec) i gm. Zblewo; (oraz spoza pow. starogardzkiego: gm. Karsin (m. Osowo), gm. Liniewo (m. Liniewskie Góry). Zrekultywowano łącznie 20 ha.
GO 2.6.	Wdrożenie na terenie powiatu systemu gospodarki odpadami komunalnymi w oparciu o przepisy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.	2013 r., zadanie realizowane	JST Gminy	Gminy z terenu powiatu starogardzkiego wdrożyły od 1.07.2013 r. zgodnie z wymogami ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach nowy system gospodarki odpadami.

GO 2.7.	Funkcjonowanie na terenie powiatu systemu gospodarki odpadami komunalnymi, umożliwiającego osiągnięcie wymaganych poziomów odzysku i recyklingu odpadów.	od 2013 r. zadanie ciągle realizowane przez Gminy	JST Gminy	Zadanie realizowane jest zgodnie z wymogami ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach na terenie powiatu funkcjonuje system gospodarki odpadami komunalnymi, umożliwiający osiągnięcie wymaganych poziomów odzysku i recyklingu odpadów. Gminy sprawozdają do WIOŚ i Urzędu Marszałkowskiego osiągnięte wymagane roczne poziomy odzysku i recyklingu i realizację zadań gospodarowania odpadami.
GO3. Działania w zakresie gospodarki odpadami niebezpiecznymi				
GO 3.1.	Rozwój istniejącego systemu zbierania olejów odpadowych, w tym ze źródeł rozproszonych na terenie powiatu.	Zadanie ciągle realizowane	organizacje odzysku, producenci i wytwórcy olejów odpadowych	Realizacja przez organizacje odzysku, producentów i wytwórców olejów odpadowych.
GO 3.2.	Monitoring prawidłowego postępowania z olejami odpadowymi (w pierwszej kolejności odzysk poprzez regenerację, a jeśli jest niemożliwy ze względu na stopień zanieczyszczenia, poddanie olejów odpadowych innym procesom odzysku).	Zadanie ciągle realizowane	WIOŚ	Realizacja przez WIOŚ.
GO 3.3.	Zwiększenie nadzoru nad prowadzeniem gospodarki odpadami przez wytwórców odpadów medycznych i weterynaryjnych na terenie powiatu.	Zadanie ciągle realizowane	WIOŚ, PIS (dla wytwórców odpadów medycznych)	Realizacja przez WIOŚ, PIS.
GO 3.4.	Funkcjonowanie punktów prowadzących odbiór zużytych akumulatorów i baterii na terenie powiatu (m.in. stacje obsługi pojazdów, serwisy, sklepy z AGD i in.).	Zadanie ciągle realizowane	Przedsiębiorcy, organizacje odzysku	Realizacja przez przedsiębiorców, organizacje odzysku.
GO 3.5.	Funkcjonowanie na terenie powiatu punktów zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.	Zadanie ciągle realizowane	Przedsiębiorcy, organizacje odzysku, JST	Realizacja przez przedsiębiorców, organizacje odzysku.
GO 3.6.	Prowadzenie cyklicznych kontroli podmiotów wprowadzających pojazdy, punktów zbierania pojazdów, stacji demontażu prowadzących strzępiarki, w zakresie przestrzegania przepisów o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji.	Zadanie ciągle realizowane	WIOŚ	Realizacja przez WIOŚ.
GO 3.7.	Realizacja działań zawartych w „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” oraz „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gmin Powiatu Starogardzkiego na lata 2009-2032”.	Zadanie ciągle do 2032 r. realizowane	Właściciele wyrobów zawierających azbest, w tym w budynkach, JST, Inspekcja Nadzoru Budowlanego	Realizowane przez właścicieli wyrobów zawierających azbest do roku 2032, w którym wymagane jest usunięcie 100% azbestu z terenu gmin pow. starogardzkiego.
GO 3.8.	Funkcjonowanie punktów odbioru zużytych opon w stacjach obsługi pojazdów, zakładach wulkanizatorskich, serwisach na terenie powiatu.	Zadanie ciągle realizowane	Przedsiębiorcy, organizacje odzysku	Realizowane przez przedsiębiorców, organizacje odzysku.
GO 3.9.	Rozbudowa infrastruktury technicznej selektywnego zbierania, przetwarzania oraz ponownego wykorzystania odzysku, w tym recyklingu odpadów z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej na terenie powiatu.	Zadanie ciągle realizowane	Przedsiębiorcy, właściciele instalacji, organizacje odzysku, ZUOK, JST	Realizowane przez właścicieli instalacji, ZUOK, JST organizacje odzysku.

Priorytet: ZASOBY PRZYRODNICZE (OP): PRAWNE FORMY OCHRONY PRZYRODY, LASY				
Cel strategiczny (długoterminowy):		OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I ZRÓWNOWAŻONE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH		
Cel operacyjny (krótkoterminowy):		OP 1. Poglębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych występujących na terenie powiatu		
OP 1.1.	Inwentaryzacja przyrodnicza obszarów przyrodniczo cennych na terenie powiatu ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000.	Zadanie realizowane do 2016	RDOŚ, RDLP, organizacje pozarządowe, instytucje naukowe, nadleśnictwa	Realizacja do 2016 r. przez RDOŚ, RDLP, organizacje pozarządowe, instytucje naukowe, nadleśnictwa.
OP 1.2.	Prowadzenie działań edukacyjnych, mających na celu podnoszenie świadomości w zakresie prawnych i przyrodniczych podstaw funkcjonowania obszarów chronionych oraz w zakresie ochrony dziedzictwa ekologicznego.	Zadanie ciągle realizowane	RDOŚ, organizacje pozarządowe	Realizacja przez RDOŚ, organizacje pozarządowe.
Cel operacyjny (krótkoterminowy):		OP 2. Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody na terenie powiatu		
OP 2.1.	Tworzenie nowych form ochrony przyrody na podstawie wyników inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej na terenie powiatu.	Zadanie ciągle realizowane	RDOŚ, organizacje pozarządowe	Realizacja przez RDOŚ, organizacje pozarządowe.
Cel operacyjny (krótkoterminowy):		OP 3. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej poprzez zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu ekosystemów i siedlisk oraz populacji gatunków zagrożonych		
OP 3.1.	Monitoring stanu gatunków i siedlisk na obszarze Natura 2000 i pozostałych obszarach cennych przyrodniczo na terenie powiatu oraz przeciwdziałanie pogorszeniu się tego stanu.	Zadanie ciągle realizowane	RDOŚ, RDLP, organizacje pozarządowe, instytucje naukowe	Realizacja przez RDOŚ, RDLP, organizacje pozarządowe, instytucje naukowe.
OP 3.2.	Podejmowanie działań ochronnych i konserwatorskich przyrody, ochrona siedlisk cennych przyrodniczo (m.in. terenów podmokłych, łąk, leśnych, dolin rzecznych).	Zadanie ciągle realizowane	RDLP, RDOŚ, organizacje pozarządowe, nadleśnictwa	Realizacja przez RDLP, RDOŚ, organizacje pozarządowe, nadleśnictwa.
OP 3.3.	Przebudowa drzewostanów pod kątem zgodności z siedliskiem, w szczególności na obszarach chronionych na terenie powiatu.	Zadanie ciągle realizowane	RDLP, nadleśnictwa	Realizacja przez RDLP, nadleśnictwa.
OP 3.4.	Opracowanie i wdrażanie programów ochrony gatunków zagrożonych.	Zadanie ciągle realizowane	RDLP, RDOŚ, nadleśnictwa, organizacje pozarządowe	Realizacja przez RDLP, RDOŚ, nadleśnictwa, organizacje pozarządowe.
OP 3.5.	Opracowanie i wdrażanie kompleksowych systemów zarządzania obszarami cennymi przyrodniczo wraz z tworzeniem infrastruktury edukacyjnej, informacyjnej, turystycznej oraz służącej ochronie przyrody.	Zadanie ciągle realizowane	RDLP, RDOŚ, nadleśnictwa, organizacje pozarządowe	Realizacja przez RDLP, RDOŚ, nadleśnictwa, organizacje pozarządowe.
Cel operacyjny (krótkoterminowy):		OP 4. Wykorzystanie funkcji lasów jako instrumentu ochrony środowiska		
OP 4.1.	Realizacja „Krajowego programu zwiększania lesistości” na terenie powiatu.	Zadanie ciągle realizowane	Lasy Państwowe, właściciele lasów prywatnych, nadleśnictwa	Gospodarka leśna, nadzór nad gospodarką leśną SP 1 360,4 tys. zł.
OP 4.2.	Zalesianie nowych terenów, w tym gruntów zbędnych dla rolnictwa oraz nieużytków z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczo – krajobrazowych na terenie powiatu.	Zadanie ciągle realizowane	Lasy Państwowe, nadleśnictwa, właściciele lasów prywatnych, właściciele gruntów	Realizowane przez Lasy Państwowe, nadleśnictwa, właścicieli lasów prywatnych, właścicieli gruntów.
OP 4.3.	Prowadzenie waloryzacji przyrodniczej obszarów leśnych na terenie powiatu.	Zadanie ciągle realizowane	Lasy Państwowe, nadleśnictwa, właściciele lasów prywatnych	Realizacja przez Lasy Państwowe, nadleśnictwa, właścicieli lasów prywatnych.
OP 4.4.	Zwiększenie ilości i powierzchni zadrzewień na terenach nieużytków.	Zadanie ciągle realizowane	Lasy Państwowe, nadleśnictwa, właściciele gruntów	Realizowane przez Lasy Państwowe, nadleśnictwa, właścicieli lasów prywatnych, właścicieli gruntów.

OP 4.5.	Renaturalizacja obszarów leśnych, w tym obszarów wodno - błotnych obiektów cennych przyrodniczo, na terenach leśnych.	Zadanie ciągle realizowane	Lasy Państwowe, nadleśnictwa	Realizowane przez Lasy Państwowe, nadleśnictwa.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): OP 5. Zmiana struktury gatunkowej i wiekowej lasów, odnowienie uszkodzonych ekosystemów leśnych.				
OP 5.1.	Realizacja planów urządzenia lasów na terenie powiatu.	Zadanie ciągle realizowane	Właściciele lasów, Lasy Państwowe, nadleśnictwa	Realizacja przez właścicieli lasów, Lasy Państwowe, nadleśnictwa.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): OP 6. Edukacja leśna społeczeństwa, dostosowanie lasów do pełnienia zróżnicowanych funkcji przyrodniczych i społecznych.				
OP 6.1.	Podnoszenie świadomości przyrodniczej społeczeństwa na terenie powiatu, udostępnienie lasów na terenie powiatu poprzez utrzymanie i rozwój posiadanej infrastruktury, rozszerzanie bazy do edukacji ekologicznej, partycypacja w inwestycjach wspólnych z Lasami Państwowymi, Nadleśnictwami, w zakresie rozwoju turystyki na obszarach leśnych i przyleśnych. Ociążenie leśnych obszarów chronionych od nadmiernego ruchu turystycznego.	Zadanie ciągle realizowane	Lasy Państwowe, nadleśnictwa	Realizacja przez Lasy Państwowe, nadleśnictwa.
OP 6.2.	Promocja turystyki ekologicznej i rowerowej.	Zadanie ciągle realizowane	Lasy Państwowe, JST	Realizacja przez LP, JST.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): OP 7. Identyfikacja zagrożeń lasów i zapobieganie ich skutkom.				
OP 7.1.	Monitorowanie oraz ograniczanie występowania szkodników owadzych w lasach.	Zadanie ciągle realizowane	Lasy Państwowe, nadleśnictwa, właściciele lasów	Realizacja przez Lasy Państwowe, nadleśnictwa, właścicieli lasów.
OP 7.2.	Monitorowanie oraz ograniczanie zagrożenia pożarowego w lasach.	Zadanie ciągle realizowane	Lasy Państwowe, nadleśnictwa, właściciele lasów	Realizacja przez Lasy Państwowe, nadleśnictwa, właścicieli lasów.
OP 7.3.	Budowa lub przebudowa dróg leśnych uznanych za drogi pożarowe.	Zadanie ciągle realizowane	Lasy Państwowe, nadleśnictwa, właściciele lasów	Realizacja przez Lasy Państwowe, nadleśnictwa, właścicieli lasów.
OP 7.4.	Zwalczanie zagrożeń niszczenia przyrody przez człowieka (walka z zaśmiecaniem i dewastacją, podpaleniami: terenów leśnych, łąk) na terenie powiatu.	Zadanie ciągle realizowane	Lasy Państwowe, nadleśnictwa, straż leśna	Realizacja przez Lasy Państwowe, nadleśnictwa, straż leśną.
Priorytet: TURYSTYKA (T)				
Cel strategiczny (długoterminowy): ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH W ROZWOJU TURYSTYKI				
Cel operacyjny (krótkoterminowy): T 1. Wdrożenie zasad turystyki zrównoważonej na obszarach chronionych				
T 1.1.	Określenie pojemności i chłonności turystycznej miejsc szczególnie cennych przyrodniczo.	Realizowane do 2016	RDLP, RDOŚ, nadleśnictwa, organizacje pozarządowe	Realizacja przez RDLP, RDOŚ, nadleśnictwa, organizacje pozarządowe.
T 1.2.	Dostosowywanie infrastruktury turystycznej oraz zasad zarządzania ruchem turystycznym do oszacowanych poziomów chłonności i pojemności turystycznej.	Zadanie ciągle realizowane	RDLP, RDOŚ, nadleśnictwa	Realizacja przez RDLP, RDOŚ, nadleśnictwa.
T 1.3.	Opracowanie koncepcji najkorzystniejszego wykorzystania przyrodniczych zasobów regionu wraz z planem podziału obszarów cennych przyrodniczo na strefy (o różnym stopniu dostępności i zagospodarowania), z uwzględnieniem bogactwa siedlisk i ich odporności na presję turystyczną.	Zadanie ciągle realizowane	RDLP, RDOŚ	Realizacja przez RDLP, RDOŚ.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): T 2. Promocja przyrodniczych walorów turystycznych powiatu				
T 2.1.	Opracowanie i wdrożenie systemów informacyjnych o przyrodniczych walorach turystycznych powiatu spójnych z wojewódzkimi i zintegrowanymi systemami zarządzania obszarami chronionymi.	Zadanie ciągle realizowane	RDLP, RDOŚ, nadleśnictwa, JST, organizacje pozarządowe	Realizacja przez RDLP, RDOŚ, nadleśnictwa, JST, organizacje pozarządowe.

T 2.2.	Podkreślanie znaczenia walorów przyrodniczych powiatu i ich ochrony - w kampaniach promocyjnych.	Zadanie ciągle realizowane	JST, organizacje pozarządowe	Realizacja przez JST, organizacje pozarządowe.
Priorytet: KLIMAT AKUSTYCZNY (H)				
Cel strategiczny (długoterminowy): POPRAWA KLIMATU AKUSTYCZNEGO POPRZECZ OBNIŻENIEM NATEŻENIA HAŁASU DO POZIOMU OBOWIĄZUJĄCYCH STANDARDÓW				
Cel operacyjny (krótkoterminowy): H 1. Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców powiatu				
H 1.1.	Kontrola jednostek gospodarczych, dróg krajowych, linii kolejowych w zakresie emitowanego hałasu.	Zadanie ciągle realizowane	WIOŚ	Realizacja przez WIOŚ.
H 1.2.	Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców powiatu ponadnormatywnym hałasem poprzez podjęcie działań, mających na celu obniżenie poziomu hałasu emitowanego do środowiska do poziomów dopuszczalnych (prowadzących do wykonania zabezpieczeń akustycznych, zieleni izolacyjnej i in.).	Zadanie ciągle realizowane	Zarządcy dróg, WIOŚ	Realizacja przez zarządców dróg, WIOŚ.
H 1.3.	Obniżenie do poziomów dopuszczalnych hałasu przemysłowego emitowanego do środowiska poprzez podejmowanie działań formalno-prawnych.	Zadanie ciągle realizowane	WIOŚ	Realizacja przez WIOŚ.
H 1.4.	Ograniczanie uciążliwości akustycznej w miejscach występowania szczególnych uciążliwości akustycznych dla mieszkańców (w okolicach szpitali, szkół, przedszkoli, internatów, domów opieki społecznej itp.).	Zadanie ciągle realizowane	zarządcy dróg, zarządcy linii kolejowych, zarządcy budynków (szkoły, szpitale itp.)	Realizacja przez zarządców dróg, linii kolejowych, budynków.
H 1.5.	Ograniczenie hałasu emitowanego przez środki transportu (transport drogowy i szynowy), m.in. poprzez ich modernizację, naprawę trakcji, nawierzchni dróg.	Zadanie ciągle realizowane	Zarządcy dróg, linii kolejowych, JST	Realizacja przez zarządców dróg, JST, (opis w PA 2.11).
H 1.6.	Zapewnienie przestrzegania zasady strefowania (rozgraniczania terenów o zróżnicowanej funkcji) w planowaniu przestrzennym.	Zadanie ciągle realizowane	JST	Realizacja w ramach mpzp.
H 1.7.	Prowadzenie edukacji ekologicznej społeczeństwa oraz promocja: komunikacji zbiorowej, transportu rowerowego (budowa ścieżek rowerowych), proekologicznego korzystania z samochodów: Eco-driving (ekologiczny, oszczędny styl jazdy).	Zadanie ciągle realizowane	JST, Zarządcy dróg	Realizacja przez JST, zarządców dróg.
Priorytet: POLA ELEKTROMAGNETYCZNE (PEM)				
Cel strategiczny (długoterminowy): OCHRONA PRZED POLAMI ELEKTROMAGNETYCZNYMI				
Cel operacyjny (krótkoterminowy): PEM 1. Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych				
PEM 1.1.	Prowadzenie monitoringu poziomów pól elektromagnetycznych na terenie powiatu.	Zadanie ciągle realizowane	WIOŚ	Realizacja przez WIOŚ w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.
Priorytet: ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM (PAP)				
Cel strategiczny (długoterminowy): MINIMALIZACJA SKUTKÓW WYSTĄPIENIA POWAŻNYCH AWARII PRZEMYSŁOWYCH ORAZ OGRANICZENIE RYZYKA ICH WYSTĄPIENIA				
Cel operacyjny (krótkoterminowy): PAP 1. Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii				
PAP 1.1.	Prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych na terenie powiatu.	Zadanie ciągle realizowane	WIOŚ	Realizacja przez WIOŚ.

PAP 1.2.	Wypożyczenie służb monitoringu w profesjonalny sprzęt umożliwiający prowadzenie działań ratowniczych dla wszystkich możliwych scenariuszy awarii i katastrof.	Zadanie ciągle realizowane	Służby interwencyjne, WIOŚ, JST	Uzupełnienie wyposażenia wielofunkcyjnego zestawu ratowniczego, zakup samochodu operacyjnego, zakup kompresora do ładowania butli z oprzyrządowaniem KPPSP SP 184,0 tys. zł.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): PAP 2. Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych				
PAP 2.1.	Wspieranie działalności jednostek reagowania kryzysowego.	Zadanie ciągle realizowane	JST	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa w tym zarządzanie kryzysowe SP 12 049,8 tys. zł.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): PAP 3. Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych				
PAP 3.1.	Edukacja w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców.	Zadanie ciągle realizowane	Służby interwencyjne, WIOŚ	Realizacja Służby interwencyjne, WIOŚ.
Priorytet: KOPALINY (SM)				
Cel strategiczny (długoterminowy): ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA ZASOBAMI NATURALNYMI				
Cel operacyjny (krótkoterminowy): SM 1. Ochrona środowiska przed negatywnym oddziaływaniem w wyniku eksploatacji kopalin				
SM 1.1.	Ochrona niezagospodarowanych złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego.	Zadanie ciągle realizowane	Organy koncesyjne	Realizacja w ramach mpzp oraz przez organy koncesyjne.
Priorytet: JAKOŚĆ GLEB (GL)				
Cel strategiczny (długoterminowy): OCHRONA GLEB PRZED NEGATYWNYM ODDZIAŁYWANIEM ORAZ REKULTYWACJA TERENÓW ZDEGRADOWANYCH				
Cel operacyjny (krótkoterminowy): GL 1. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem działalności gospodarczej i transportu drogowego				
GL 1.1.	Finansowe wspieranie przez fundusze ekologiczne inicjatyw dot. rekultywacji terenów zdegradowanych w tym składowisk odpadów.	Zadanie ciągle realizowane	JST, ZUOK	Realizacja opis GO 2.5.
GL 1.2.	Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb, zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi.	Zadanie ciągle realizowane	ODR, przedsiębiorcy	Realizacja ODR, przedsiębiorcy.
GL 1.3.	Ochrona gleb przed erozją i zakwaszeniem, ograniczenie zjawisk nadmiernej eksploatacji i zanieczyszczenia gleb.	Zadanie ciągle realizowane	ODR, przedsiębiorcy	Realizacja ODR, przedsiębiorcy.
GL 1.4.	Ochrona gleb przed zakwaszeniem oraz działania zmierzające do odkwaszenia gleb.	Zadanie ciągle realizowane	ODR, właściciele i dzierżawcy gruntów rolnych	Realizacja ODR, właściciele i dzierżawcy gruntów rolnych.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): GL 2. Inwentaryzacja i rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych				
GL 2.1.	Rozwój systemu identyfikacji i monitoringu terenów zdegradowanych, (w tym: prowadzenie monitoringu azotu mineralnego w glebie, prowadzenie monitoringu azotu i fosforu w wodach do głębokości 90 cm pod powierzchnią gleby, prowadzenie monitoringu siarki siarczanowej i ogólnej w glebie).	Zadanie ciągle realizowane	Okręgowe Stacje Chemiczno-Rolnicze, IUNG	Realizacja Okręgowe Stacje Chemiczno-Rolnicze, IUNG w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.
GL 2.2.	Rekultywacja terenów uznanych za zdegradowane.	Zadanie ciągle realizowane	Właściciel terenu	Realizacja przez właścicieli terenu.
Priorytet: EDUKACJA EKOLOGICZNA (EE)				
Cel strategiczny (długoterminowy): WZROST ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ MIESZKAŃCÓW POWIATU				
Cel operacyjny (krótkoterminowy): EE 1. Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i gospodarki odpadami				
EE 1.1.	Prowadzenie działań dotyczących możliwości wykorzystania alternatywnych źródeł energii oraz poszanowania energii.	Zadanie ciągle realizowane	organizacje pozarządowe, JST	Realizacja organizacje pozarządowe, JST.

EE 1.2.	Prowadzenie działań podnoszących wiedzę z zakresu właściwej gospodarki odpadami.	Zadanie ciągle realizowane	media lokalne, organizacje pozarządowe, organizacje odzysku odpadów, JST, ZUOK	Realizacja media lokalne, organizacje pozarządowe, organizacje odzysku odpadów, JST, ZUOK.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): EE 2. Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie zużycia wody oraz jej zanieczyszczeń				
EE 2.1.	Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody przez działania edukacyjno-promocyjne.	Zadanie ciągle realizowane	media lokalne, organizacje pozarządowe	Realizacja media lokalne, organizacje pozarządowe.
EE 2.2.	Prowadzenie działań mających na celu podnoszenie świadomości w społeczeństwie zakresie wpływu na jakość wód nieprawidłowej gospodarki ściekowej w domostwach i przedsiębiorstwach.	Zadanie ciągle realizowane	media lokalne, organizacje pozarządowe	Realizacja media lokalne, organizacje pozarządowe.
Cel operacyjny (krótkoterminowy): EE 3. Tworzenie proekologicznych wzorców zachowań społeczeństwa, w odniesieniu do pozostałych komponentów środowiska				
EE 3.1.	Edukacja ekologiczna.	Zadanie ciągle realizowane	WIOŚ, organizacje pozarządowe, JST	Realizacja organizacje pozarządowe, Szkoły Ponadgimnazjalne Wsparcie działań promocyjnych, mających zwiększyć świadomość społeczną w zakresie potrzeb ochrony środowiska wśród lokalnej społeczności SP 56,7 tys. zł.
EE 3.2.	Działania promujące i podnoszące poziom wiedzy nt. walorów środowiska przyrodniczego.	Zadanie ciągle realizowane	media lokalne, organizacje pozarządowe	Realizacja media lokalne, organizacje pozarządowe.

Źródło: Oprac. na podst. Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020 (POŚ), PEP, WPOŚ, WPGO, KPGO 2014, KPOŚK i sprawozdań z KPOŚK, POP, ZUOK, Strategii Rozwoju Powiatu Starogardzkiego 2014 – 2020, raportów o stanie środowiska WIOŚ za lata 2013 i 2014 r., sprawozdań z wykonania budżetu powiatu starogardzkiego za lata 2013 i 2014 r.

Z analizy zadań POŚ do realizacji i sprawozdawczości za 2013-2014 r. z wykonania budżetu powiatu, wynika, iż zadania założone w POŚ w okresie objętym niniejszym raportem 2013-2014 r. zostały zrealizowane, na łączną kwotę 30 597,2 tys. zł.

5 Mierniki realizacji Programu ochrony środowiska, 2013-2014 r.

W „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Starogardzkiego na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020 r. (POŚ) zawarto proponowany zestaw mierników (wskaźników) realizacji Programu. W tabeli poniżej zestawiono wartości wskaźników za okres sprawozdawczy, obejmujący lata 2013-2014.

Niniejszy raport będzie stanowić podstawę dla opracowania kolejnej aktualizacji powiatowego programu ochrony środowiska - wymaganej wg ustawy Prawo ochrony środowiska. Podstawą monitorowania efektywności wdrażania POŚ są mierniki, będące instrumentem realizacji wytyczonych w nim celów.

Wskaźniki monitorowania POŚ zestawiono w tabeli poniżej, przyjmując że lista ta nie jest wyczerpująca i będzie sukcesywnie modyfikowana.

Tabela 21 Wskaźniki realizacji POŚ za okres raportowania obejmujący lata 2013 - 2014 r.

Wskaźnik	Jedn. miary	2013	2014
ludność ogółem	tys. os.	127,28	127,30
gęstość zaludnienia	os./km ²	95	95
podmioty gospodarki narodowej ogółem	jedn. gosp.	11209	11318
stan chemiczny jednolitych części wód powierzchniowych	stan wód	dobry	
jakość wód podziemnych	stan wód	dobry	
wodociągi długość czynnej sieci rozdzielczej	km	1090,7	1107,1
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	483,8	501,9
ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków (w % og. liczby ludności)	%	67,4	69,3
stan zanieczyszczenia powietrza strefy pomorskiej SO ₂ NO ₂ CO C ₆ H ₆ Pb As Cd Ni	klasa	A	
stan zanieczyszczenia powietrza strefy pomorskiej PM10 PM2,5 B(a)P	klasa	C	
stan zanieczyszczenia powietrza strefy pomorskiej O ₃	klasa	D2	
emisja zanieczyszczeń pyłowych ogółem	tys. Mg	0,200	0,208
emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem	tys. Mg	190,39	178,68
poziom pól elektromagnetycznych	V/m	0,13-0,50 (2-7% normy dopuszczalnej)	
masa odbieranych odpadów komunalnych	tys. Mg	29,01	30,69
obszary prawnie chronione, powierzchnia	ha	57100,7	
udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem	%	42,4	
lesistość w %	%	42,2	
zdarzenia o znamionach poważnej awarii	ilość zdarzeń	brak	
zakłady zakwalifikowane do kategorii Zakładów o Dużym Ryzyku (ZDR)	liczba ZDR	1	
poniesione nakłady na realizację POŚ	tys. zł	30 597,2	

Źródło: Oprac. na podst. danych POŚ, GUS, PMŚ, WIOŚ, PIG, sprawozdawczości z KPOŚK, WPGO, ZUOK, sprawozdań z wykonania budżetu powiatu starogardzkiego za 2013, 2014 r.

6 Podsumowanie

Raport niniejszy opracowano jako realizację wymogu, wynikającego z art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.).

Z wykonania Programu ochrony środowiska Zarząd Powiatu sporządza raport, który przedstawiany jest Radzie Powiatu. Raport niniejszy za okres sprawozdawczy 2013-2014, został wykonany zgodnie z wymogami ww. ustawy.

„Aktualizacja Programu ochrony środowiska dla powiatu starogardzkiego na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020” (POŚ) jest zarówno długoterminowym planem strategicznym do roku 2020, jak też planem wdrożeniowym na lata 2013–2016. Wyznaczone w POŚ cele, kierunki działań i zadania w okresie raportowania 2013-2014 r. były realizowane przez Powiat Starogardzki w zakresie dotyczącym zadań i kompetencji powiatu, wynikających z przepisów prawa. Raport niniejszy obejmuje okres sprawozdawczy 2013 - 2014 r., który nakłada się na wyznaczony w POŚ okres realizacji zadań krótkoterminowych. Zgodnie z zapisami POŚ wskazane w raportowanym Programie zadania związane są z możliwymi do podjęcia przez Powiat Starogardzki oraz inne jednostki działające na jego terenie, działaniami zmierzającymi do racjonalnego korzystania i ochrony środowiska. Ponadto wg zapisów ww. Programu ochrony środowiska, z którego wykonano niniejszy raport, zadania w nim określone nie są bezwzględnie przewidziane do realizacji, lecz stanowią wytyczne do określania zadań inwestycyjnych w innych dokumentach planistycznych, w tym realizowanych przez powiat.

Reasumując ogólną ocenę stanu realizacji ww. programu ochrony środowiska w ujęciu rzeczowym i finansowym, należy stwierdzić, iż w okresie obejmującym lata 2013-2014, a więc początkowy okres realizacji ww. Programu, stopień realizacji zadań jest na poziomie zaawansowanym, zadania wyznaczone do realizacji w POŚ na 2013-2014 w okresie raportowania zostały zrealizowane, na łączną kwotę 30 597,2 tys. zł.

Z danych zamieszczonych w niniejszym raporcie wynika, iż realizacja Programu przebiega prawidłowo, a osiągnięte rezultaty są zgodne z założeniami POŚ. Dla realizacji celu strategicznego, wyznaczonego w POŚ:

ROZWÓJ GOSPODARCZY POWIATU STAROGARDZKIEGO PRZY ZACHOWANIU I OCHRONIE WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH ORAZ RACJONALNEJ GOSPODARCE ZASOBAMI

znaczenie ma: poprawa stanu powietrza atmosferycznego, ochrona przed chemicznym zanieczyszczeniem wód, ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym, zapobieganie nadzwyczajnym zagrożeniom oraz prowadzenie edukacji ekologicznej. Na podstawie danych, m.in.: GUS, PMS, WIOŚ, PIG przeprowadzono analizę w oparciu o mierniki (wskaźniki) stanu środowiska, wyznaczone w raportowanym Programie ochrony środowiska (POŚ) za lata 2013 - 2014.

Jakość wód powierzchniowych i podziemnych badanych na terenie powiatu w okresie objętym raportem 2013 - 2014 r. wykazuje dobry stan wód. Stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego dwutlenkiem siarki, dwutlenkiem azotu, tlenkiem węgla, benzenem nie przekracza dopuszczalnych norm; natomiast pyłem zawieszonym PM₁₀, PM_{2,5} i benzo(a)pirenem przekracza dopuszczalne normy w odniesieniu do strefy pomorskiej. Na terenie powiatu starogardzkiego w okresie objętym raportem 2013 - 2014 r. nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych, były znacznie poniżej wartości dopuszczalnych (2-7% normy dopuszczalnej). Gospodarka odpadami na terenie powiatu w okresie raportowania 2013 - 2014 r. realizowana jest w sposób prawidłowy (gminy wprowadziły od 2013 r. nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi, na terenie powiatu gminne składowiska odpadów zostały zrekultywowane, odpady zagospodarowywane są w instalacjach przetwarzania odpadów, w tym wyznaczonej w WPGO Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych RIPOK Stary Las). Powierzchnia obszarów przyrodniczych prawnie chronionych na terenie powiatu w okresie 2013 - 2014 r. nie ulega zmianom, nie zmienia się również wskaźnik lesistości, który jest wysoki, (bo wynosi 42,2%).

W okresie objętym raportem 2013 - 2014 r. wykonywana była przebudowa dróg powiatowych, mostów, modernizacja nawierzchni dróg, co przyczynia się zarówno do zmniejszenia poziomu hałasu,

jak również zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza oraz podniesienia bezpieczeństwa na drogach. Transport stanowi bowiem poważne źródło zagrożenia, które mogą stwarzać wypadki drogowe środków transportu, przewożących materiały niebezpieczne. Szczególnie groźne są awarie w rejonach przepraw mostowych (na rzekach), które grożą bezpośrednim zanieczyszczeniem rzek. W okresie objętym raportem 2013-2014 r. na terenie powiatu nie stwierdzono przypadków zdarzeń o charakterze poważnych awarii, powodujących zanieczyszczenie środowiska. W celu utrzymania i dalszej poprawy stanu środowiska na terenie powiatu, m.in. sukcesywnie rozbudowywana jest i modernizowana sieć kanalizacji sanitarnej (w okresie 2013-2014 r. zwiększyła się jej długość o 3,7%), wykonywana jest termomodernizacja budynków, a także modernizowane są źródła ciepła oraz wprowadzane są ekologiczne źródła energii. Ponadto prowadzona jest edukacja ekologiczna.

Analiza mierników POŚ w okresie objętym niniejszym raportem - lata 2013-2014 r. wskazuje na prawidłową realizację celów wyznaczonych w Programie ochrony środowiska (POŚ). Działania i przedsięwzięcia w zakresie ochrony środowiska w powiecie starogardzkim zmierzają w kierunku poprawy stanu środowiska, racjonalnego gospodarowania zasobami, w tym ograniczenia: materiałochłonności, wodochłonności i energochłonności oraz emisji zanieczyszczeń.

Wykaz materiałów źródłowych:

1. Aktualizacja Programu ochrony środowiska na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020 dla Powiatu Starogardzkiego,
2. Dane Państwowego Monitoringu Środowiska za lata 2013-2014 (WIOŚ, PIG),
3. Sprawozdania z wykonania budżetu Powiatu Starogardzkiego za 2013 r. i za 2014 r.
4. Dane GUS za lata 2013-2014,
5. Program ochrony powietrza dla strefy pomorskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM10 oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu, Gdańsk, 2013,
6. Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016,
7. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Pomorskiego na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020,
8. Plan Gospodarki Odpadami Województwa Pomorskiego 2018 (WPGO) i sprawozdanie z WPGO,
9. Strategia Rozwoju Powiatu Starogardzkiego 2014-2020,
10. Krajowy Program Zwiększania Lesistości (KPZL),
11. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014 (KPGO 2014),
12. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 (POKzA),
13. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) i sprawozdanie z KPOŚK,
14. Roczne oceny jakości powietrza dla strefy pomorskiej za 2013 r., 2014 r., WIOŚ Gdańsk,
15. Raporty o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2013 r. i 2014 r., WIOŚ Gdańsk.